

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PODNIKOVÁ EKONOMIKA

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve vybrané organizaci

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

Říjen /2015

JMÉNO A PŘÍJMENÍ / STUDIJNÍ SKUPINA

Eva Šumová/PE 34

JMÉNO VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ing. Robin Čejka, MBA

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Odevzdáním této práce prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci na uvedené téma vypracoval/a samostatně a že jsem ke zpracování této bakalářské práce použil/a pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědom/a skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užil/a, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř. k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: 30.8.2015

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu bakalářské práce, za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

1. Cíl práce:

- Formulace doporučení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a řízení rizik při údržbě a opravách komunikací u společnosti Ředitelství silnic a dálnic ČR.

Dílčí cíle:

- shromáždění teoretických poznatků v oblasti BOZP;
- formulace metodiky práce na základě získaných poznatků;
- rozbor pracovní úrazovosti v oblasti údržby a oprav komunikací.

2. Výzkumné metody:

- Literární rešerše
- Místní šetření a pozorování
- Rozbor
- Nestrukturované rozhovory
- SWOT analýza

3. Výsledky výzkumu/práce:

Silné stránky:

Organizace má dobře zpracovaný systém vlastních směrnic a provozních nařízení. Dobře fungující je i oblast identifikace a řízení rizik. V organizaci pracují kvalifikovaní specialisté pro kontrolu dodržování předpisů v oblasti BOZP. Prověrky BOZP jsou pravidelné a důkladné. Organizace provádí jak vstupní tak i následná školení BOZP apod. Částečným nedostatkem je formalismus školení administrativních pracovníků.

Slabé stránky:

BOZP v ŘSD není součástí procesního řízení tzv. integrovaného systému managementu. Nemá certifikát ISO, není zapojena do žádných programů BOZP např. Bezpečný podnik. Nevýhodou pro ŘSD je nedostatek vlastních bezpečnostních techniků, což zvyšuje náklady na služby. V organizaci nejsou zmapovány náklady na celkovou dobu léčení zaměstnanců po úrazu včetně následné péče.

4. Závěry a doporučení:

ŘSD ČR provádí své činnosti v oblasti BOZP v souladu s platnou legislativou. Organizace má dobře zpracovaný i systém vlastních směrnic a provozních nařízení. Oblast vyhledávání a řízení rizik je na vysoké úrovni. Kontroly BOZP jsou důsledné. Školení dělníků jsou podrobná a vždy je testována znalost v dané oblasti. Pouze školení THP zaměstnanců vykazuje známky formality. Tyto skutečnosti autorka zjistila z místních šetření, pozorování a komunikací se zaměstnanci společnosti.

Autorka doporučuje organizaci začlenit se do některého programu BOZP, integrovat BOZP do procesního řízení, získat certifikát ISO. V identifikaci rizik by mělo ŘSD využívat přímé poznatky dělníků, zaměřit se na nová rizika a k jejich eliminaci využít moderní technologie. ŘSD by mělo zvýšit počet bezpečnostních techniků. U administrativních zaměstnanců využít e-learning ve školení BOZP. Personální odbor by měl lépe a důsledně mapovat celkové náklady při pracovním úrazu. K tomu využít i moderní počítačové programy.

KLÍČOVÁ SLOVA

BOZP, management BOZP, bezpečnost práce, požární ochrana, ochranné pracovní pomůcky, pracovní úraz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY
1. Main objective: -Formulation of recommendations in the area of occupational health and safety (OHS) and risk management during maintenance and repair of roads performed by Road and Motorway Directorate (RMD). Sub-objectives: - Gathering of theoretical knowledge in the area of occupational health and safety; - Formulation of the work methodology based on lessons learned; - Analysis of work-related injuries in the area of maintenance and repair of roads.
2. Research methods: - Summary of published resources - Local investigation and observation - Analysis - Interviews - SWOT Analysis
3. Result of research: Strong points: Organization (RMD) has a well elaborated system of its own operational guidelines and regulations. Identification and management of risks is also a well-functioning area. Organization has qualified specialists working in the field of compliance of regulations of OHS. OHS audits are regular and thorough. Organization performs both inlet training and also subsequent training of occupational health and safety. Training formalism of administrative staff is partial deficit. Weak points: OHS in RMD is not part of process management, so-called Integrated Management System. There is no ISO certification in place at RMD, OHS does not involve in any programs of OSH, e.g. Safe Company program. Disadvantage for RMD is the lack of own safety technicians - this increases cost of services. There is no evidence about costs of the overall healing time of employees after injury, including aftercare.
4. Conclusions and recommendation: RMD carries out its activities in the field of occupational health and safety in accordance with current legislation. Organization has a well elaborated system of its own operational guidelines and regulations. Searching and risk management areas are at a high level. Inspections of OHS compliance are rigorous. Existing training courses for workers are very detailed and knowledge in this area is always tested. Only training of employees (technical and economic workers) shows signs of formality. The author learned these facts from local surveys, observation and communication with employees of organization (RMD). Author recommends to RMD to integrate itself into any existing OHS program, to integrate OHS into process management and to obtain ISO certificate. RMD should use worker's direct knowledge in identification of risks, to concentrate on new risks and to eliminate risks using the modern technologies. RMD should increase number of safety technicians. For administrative staff RMD should use e-learning courses in OHS. Personnel Department should better and more consistently monitor total costs of injury at work. Modern computer programs should be used as well.
KEYWORDS
Occupational safety and health, occupational health and safety management, occupational safety, fire protection, personal protective equipment, work injury
JEL Classification
I190 – Health: Other J810 – Labor Standards: Working Conditions

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Vysoká škola ekonomie a managementu
Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Eva Šumová
Studijní program:	Ekonomika a management (Bc.)
Studijní obor:	Podniková ekonomika
Studijní skupina:	PE 34
Název BP:	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve vybrané organizaci
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	1 Úvod 2 Cíl a metodika (hlavní a dílčí cíle) 3 Teoretická východiska práce – základní charakteristiky BOZP, institucionální podpora BOZP v ČR a EU, obecné vysvětlení základních pojmů 4 Analytická část práce – charakteristika vybrané organizace, provedení analýzy v konkrétní organizaci 5 Zhodnocení systému BOZP a návrh doporučení pro organizaci 6 Závěr
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	• KOUBEK, J. <i>Řízení lidských zdrojů : Základy moderní personalistiky</i>. 4. rozš. a dopl. vyd. Praha : Management Press, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7261-168-3. • NEUGEBAUER, T. <i>Bezpečnost a hygiena práce v kostce neboli o čem je současná BOZP</i>. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2010. 260 s. ISBN 978-80-7357-556-4. • NĚMEC, O., BUCMAN, P., ŠIKÝŘ, M. <i>Personální management</i>. 1. vyd. Praha : VŠEM, 2008. 369 s. ISBN 978-80-86730-31-8. • SMEJKAL, V., RAIS, K. <i>Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích</i>. 4. aktual. a rozš. vyd. Praha : Grada Publishing a.s., 2013. 488 s. ISBN 978-80247-4644-9.
Harmonogram	• Zpracování cílů a metodiky do 30. 04. 2015 • Zpracování teoretické části do 31. 05. 2015 • Zpracování výsledků do 31. 07. 2015 • Finální verze do 31. 08. 2015
Vedoucí BP:	Ing. Robin Čejka, MBA

Prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

V Praze dne 12.4.2015

Prof. Ing.
Milan Žák
CSc.

Digitálně podepsal Prof. Ing.
Milan Žák CSc.
DN: c=CZ, cn=Prof. Ing. Milan
Žák CSc., o=Vysoká škola
ekonomie a managementu,
ou.p.s., title=Rektor,
serialNumber=ICA - 10340169,
serialNumber=IDCCZ 113308764
Datum: 2015.04.12 12:27:39
+02'00'

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Obsah

SOUHRN	3
KLÍČOVÁ SLOVA	3
SUMMARY	4
KEYWORDS	4
JEL CLASSIFICATION	4
1 Úvod	1
2 Cíl a metodika	2
2.1 Metodologie.....	2
3 Teoretická východiska práce	4
3.1 Základní pojmy v oblasti BOZP.....	5
3.2 Instituce působící v oblasti BOZP	6
3.2.1 Evropská unie.....	6
3.2.2 Česká republika.....	8
3.3 Legislativa v oblasti BOZP.....	9
3.3.1 Bezpečnost práce.....	10
3.3.2 Ochrana zdraví při práci.....	12
3.3.3 Požární ochrana.....	13
3.4 Hodnotící komentář	14
4 Analytická část	15
4.1. Charakteristika a profil Ředitelství silnic a dálnic ČR	15
4.2 Management BOZP	17
4.3 Identifikace a řízení rizik.....	17
4.4 Organizační zajištění BOZP a PO	19
4.4.1 Školení BOZP	24
4.4.2 Kontrolní činnost na úseku BOZP	25
4.5 Specifikace BOZP v oblasti údržby a oprav dálnic, silnic I. třídy a komunikačních objektů, vykonávané vlastními zaměstnanci	27
4.6 Specifikace BOZP v oblasti údržby a oprav dálnic, silnic I. třídy a komunikačních objektů, vykonávané cizími firmami	29
4.6.1 Koordinátor BOZP	29

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

4.7	Mimořádné události a vývoj pracovní úrazovosti u ŘSD ČR	30
5	Zhodnocení systému BOZP v ŘSD ČR a doporučení pro další rozvoj.....	35
5.1	Doporučení pro organizaci	37
6	Závěr.....	40
Přílohy		

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
ČMKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
SUIP	Státní úřad inspekce práce
CSÚ	Český statistický úřad
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
EU-OSHA	Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
PO	Požární ochrana
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SSÚD/RS	Středisko správy a údržby dálnic a rychlostních silnic
SMP	Středisko mostních provizorií
ZP	Zákoník práce

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulka 1	Počty dělníků na SSÚD a SSÚRS
Tabulka 2	Odhadování rizika
Tabulka 3	Četnost lékařských prohlídek
Tabulka 4	Seznam osobních ochranných pracovních prostředků (dle pracovního prostředí)
Tabulka 5	Klasifikace prací z hlediska znečištění při poskytování mycích, čistících a dezinfekčních prostředků
Tabulka 6	Seznam osobních ochranných pracovních prostředků (dle profesí)
Tabulka 7	Účast SIBP OS DOSIA na prověrkách BOZP u ŘSD ČR
Tabulka 8	Počet mimořádných událostí a pracovních úrazů vlastních zaměstnanců ŘSD v letech 2009 -2014
Tabulka 9	SWOT analýza v oblasti BOZP v organizaci ŘSD
Graf 1	Celkový počet smrtelných úrazů v ekonomice v letech 2008-2012 ve vybraných zemích Evropské unie
Graf 2	Počet mimořádných událostí a pracovních úrazů vlastních zaměstnanců ŘSD v letech 2009 -2014
Graf 3	Počet pracovních úrazů zaměstnanců SSÚD v letech 2009-2014 na 100 dělníků
Graf 4	Počet pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny dělníků dálniční údržby v letech 2013 a 2014
Obrázek 1	Logo Ředitelství silnic a dálnic ČR
Obrázek 2	Šetření pracovních úrazů
Obrázek 3	Rizika spojená s údržbou dálnic/rychlostních silnic za provozu
Obrázek 4	Nepříjemná a značná rizika spojená s údržbou dálnic/rychlostních silnic
Obrázek 5	Počet pracovních úrazů a délka pracovní neschopnosti dělníků dálniční údržby v roce 2014

1 Úvod

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) se v současnosti stávají velmi důležitou oblastí v každé instituci či firmě. Řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se stalo nedílnou součástí podnikového řízení a péče o ochranu zdraví pracovníků by měla patřit k prvotním zájmům každého zaměstnavatele. Tato péče spočívá především ve vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího prostředí a pracovních podmínek. Zahrnuje všechny prostředky, opatření a metody, které přispívají k vytvoření bezpečného pracovního prostředí a zajišťují zdraví pracujících. Princip prevence je důležitou součástí BOZP.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v rozvinuté tržní společnosti je do jisté míry společným zájmem zaměstnanců i zaměstnavatelů, protože oběma zvyšuje sociální jistoty. V tržním prostředí do určité míry představuje i významný nástroj vytváření zaměstnavatelské pověsti firmy. V podnikové sféře je to především management firem, který určuje, jakým směrem se má vývoj v dané oblasti ubírat. Nezanedbatelnou úlohu sehrává i odborová organizace, která má podle zákoníku práce práva kontrolovat bezpečnost na pracovišti. Zaměstnanci by si také měli uvědomovat svoji zodpovědnost k vypěstování návyků bezpečné práce a riskantním chováním neohrožovat sebe a své okolí.

Jak uvádí Koubek (2007, s. 208), je péče o pracovníky jedním z nejčastěji diskutovaných problémů, její úroveň je také důležitým nástrojem získání a stabilizace pracovníků a ovlivňuje výkon ve firmě. V poslední době vzrůstá jak tlak státu, tak i odborů a mezinárodních organizací na její rozšiřování a zkvalitňování.

S problematikou řízení BOZP souvisí také další podniková činnost, a to řízení rizik, respektive jejich identifikace a hodnocení, protože rizika je sice možné do jisté míry předvídat a snažit se preventivními opatřeními minimalizovat jejich následky, nikoliv však řídit v pravém slova smyslu. Dále jsou to kategorizace pracovišť, bezpečnost technických zařízení, ochranné pracovní prostředky, ergonomie, hygiena práce včetně pracovního prostředí. Častá je i spolupráce s oblastmi požární ochrany, pracovním lékařstvím, firemní ekologií (odpadové hospodářství, ochrana ovzduší, příp. i vodní hospodářství) a krizovým managementem. Důraz je kladený na předcházení a omezení vzniku rizik v pracovním procesu a dále na dodržování různých opatření, které mají za úkol snížit pravděpodobnost ohrožení nebo poškození zdraví při práci na minimum.

2 Cíl a metodika

Hlavním cílem práce je formulace doporučení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a řízení rizik při údržbě a opravách komunikací u společnosti Ředitelství silnic a dálnic ČR.

Dílčí cíle:

- shromáždění teoretických poznatků v oblasti BOZP;
- formulace metodiky práce na základě získaných poznatků;
- rozbor pracovní úrazovosti v oblasti údržby a oprav komunikací.

Práce je rozdělena do dvou samostatných navazujících částí. První část bakalářské práce je zaměřena obecně na význam BOZP, na základní charakteristiky této oblasti včetně institucionální podpory BOZP v České republice a Evropské unii. Autorka se zaměřila na vysvětlení především těch základních pojmů, které jsou důležité i pro samotnou praktickou část práce.

V analyticko-praktické části se bakalářská práce zaměřuje na kvalitu řešení systému BOZP v praxi u příspěvkové organizace ŘSD ČR. Autorka krátce zmiňuje historii podniku a následně se zabývá organizačním zajištěním oblasti BOZP a PO. Dále se práce zaměřuje na oblast prevence možných rizik při práci zaměstnanců na komunikacích, zejména při údržbě a opravách dálnic a silnic. I. třídy., specifikaci mimořádných událostí v oblasti BOZP a s tím souvisejících rizik pracovních úrazů.

V závěru bakalářské práce je, na základě vyhodnocení získaných informací, zhodnocení systému managementu BOZP s využitím SWOT analýzy silných a slabých stránek tohoto systému v organizaci. Z výsledku hodnocení vyplývají doporučení jeho zlepšení.

2.1 Metodologie

Použity byly tyto výzkumné metody:

Popis problematiky BOZP s využitím rešerší odborné literatury, právních předpisů, internetových zdrojů a interních dokumentů organizace.

Místní šetření včetně pozorování v organizaci s cílem zhodnotit možná rizika v oblasti bezpečnosti práce.

Rozbor příčin pracovních úrazů na základě interních statistik.

Komunikace se zaměstnanci a vedoucími manažery s cílem specifikovat mimořádné události v oblasti bezpečnosti práce v organizaci.

SWOT analýza silných a slabých stránek v oblasti BOZP v organizaci na základě shromážděných poznatků.

Teoretická část bakalářské práce obsahuje údaje získané rešeršováním odborné literatury a právních předpisů České republiky. K získání informací byly dále využity internetové zdroje Europa, Eurostat, Fulsoft., databáze Státního úřadu inspekce práce, Ministerstva práce a sociálních věcí a další ověřené internetové zdroje. Získané informace byly detailně prostudovány, ověřeny a zhodnoceny.

V praktické části bakalářské práce uplatnila autorka poznatky z pozorování v rámci svého působení v organizaci a z osobní přímé komunikace se zaměstnanci a s odpovědnými vedoucími pracovníky na různých stupních řízení podniku. Vlastní komunikace probíhala formou telefonického dotazování nebo přímými rozhovory. Autorka provedla v roce 2015 více jak 10 nestrukturovaných rozhovorů s podnikovým specialistou BOZP a 3 semi-strukturované rozhovory s ředitelem bezpečnostního odboru a správcem rizik v organizaci, s cílem správně interpretovat a zhodnotit systém řízení rizik v oblasti bezpečnosti práce. Rozhovory byly zaměřené na okruh vyhledávání a hodnocení rizik při práci na komunikacích v běžném provozu, okruh, týkající se mimořádných událostí na komunikacích v souvislosti s pracovními úrazy.

Všichni oslovení zaměstnanci byli předem seznámeni s účelem dotazování, jejich spolupráce byla dobrovolná a souhlasili se zveřejněním jména organizace a se souhrnnými výsledky empirického šetření.

Autorka navštívila, v dubnu a červnu 2015, dvě Střediska správy a údržby dálnic (Domašov a Rudná) a Středisko mostních provizorií v Brodku u Prostějova, kde provedla nestrukturované rozhovory s 30ti dělníky dálniční údržby, z celkového počtu 114ti dělníků zde zaměstnaných. Zároveň se zúčastnila roční prověrky BOZP, PO a odpadového hospodářství na pracovišti Domašov a jednoho výjezdu dělníků na dálnici D1 při opravě středových svodidel za provozu.

V rámci sdílení informací autorka studovala např. Výroční zprávy, Zřizovací dokumenty, vnitropodnikové materiály a statistiky, týkající se oblasti BOZP. Tyto dokumenty autorka získala v elektronické podobě v podnikovém systému organizace. Všechny získané informace byly detailně prostudovány a zhodnoceny.

Na základě vnitropodnikových údajů v oblasti mimořádných událostí a pracovních úrazů byla využita metoda časového srovnávání vývoje v období 2009 – 2014 srovnání počtu pracovních úrazů z celkového počtu zaměstnanců a dělníků dálniční údržby. Data o pracovní úrazovosti jsou zaznamenána v tabulkách a v grafickém vyjádření. Vertikální osa obsahuje vždy početní vyjádření. Na horizontální osu je zaneseno časové rozmezí označené písmenem t nebo název organizační složky. Všechny grafy s porovnávanými údaji jsou zakončeny vysvětlujícím komentářem. Pro vypracování tabulek a grafů byl využit program Microsoft Excel 2010.

Na základě těchto poznatků jsou zpracovány hodnotící komentáře a SWOT analýza v oblasti BOZP, která umožňuje nastínit případná řešení zlepšení v této oblasti.

3 Teoretická východiska práce

Kapitola je zaměřena na teoretický popis problematiky a na podrobný popis použitých metod a postupů. Na základě studia odborné literatury jsou vysvětleny základní pojmy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Oblast BOZP je jednou z nejdůležitějších součástí pracovního práva a její vývoj se vždy odvíjel od přístupu společnosti k práci a k osobám, které tuto práci vykonávají. Koubek (2012, s. 331) uvádí, že zaměstnavatel má povinnost provádět opatření s cílem odstranit příčiny ohrožení života a zdraví pracovníků a vytvořit bezpečné pracovní podmínky a bezpečné pracoviště. Jedná se o povinnost kontrolovatelnou. Dále Koubek (2012, s. 333) uvádí, že BOZP je souhrnem práv a povinností účastníků pracovněprávních i mimo pracovněprávních vztahů, které směřují k vytváření bezpečných a zdravých neohrožujících pracovních podmínek s cílem je zabránit vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání.

Malý a kol. (2009, s. 7) ve své publikaci uvádí, že BOZP je jedním z významných segmentů sociální politiky ČR i EU. Na rozdíl od minulého vnímání není BOZP chápána pouze jako protiúrazová prevence, ale soustřeďuje se na prevenci nemocí souvisejících s prací, na možnosti optimalizace pracovních podmínek, které vedou i k vyššímu uspokojení z práce, a tím přispívají k efektivitě a kvalitě práce, kvalitě života a k udržení pracovní schopnosti pracovníků do vyššího věku. BOZP se proto týká i takových faktorů jako je stres, mobbing, rovnost příležitosti na pracovišti, dětská práce, stárnutí populace apod.

Jak uvádí Němec a kol. (2008, s. 281), důležitým motivem pro vytváření bezpečného pracovního prostředí a pracovních podmínek, je i úspora nákladů spojených s odškodňováním pracovních úrazů, na zajištění náhradního pracovníka po dobu nepřítomnosti zaměstnance v pracovní neschopnosti nebo na administrativu spojenou s prošetřením okolností vzniku pracovního úrazu a následnými úkony vůči jiným úřadům.

Neugebauer (2010, s. 23) ve své knize uvádí, že zajištění BOZP v každé firmě musí být nedílnou součástí jejího řízení a k zajištění BOZP musí být přistupováno systémově. Zaměstnavatel musí vytvořit svůj vlastní systém. Zajištění BOZP je především v jeho zájmu. Jak autor (2010, s. 23) dále uvádí, nestačí vhodné technické zabezpečení ani dostatečné proškolení jednotlivců, ale je potřeba vytvořit kolektivní vnímání potřeby zajistit BOZP v podniku. Systém by měl naplňovat zásadu, že BOZP musí být běžnou součástí top managementu, musí být zaveden shora, vedení firmy musí BOZP postavit na úroveň zvyšování produktivity práce a dobrého jména firmy na trhu práce.

Velmi důležitou součástí oblasti BOZP je identifikace a řízení rizik. Smejkal a Rais (2013, s. 95) ve své knize uvádějí, že „*prvním krokem snižování rizik je jejich analýza. Analýza rizik je obvykle chápána jako proces definování hrozeb, pravděpodobnosti jejich uskutečnění a dopadu na aktiva, tedy stanovení rizik a jejich závažnosti*“. Jak dále

autoři uvádějí (2013, s. 96), výsledky hodnocení rizik pomáhají určit další kroky vedení organizace pro realizaci opatření vedoucích k jejich zamezení případně k minimalizaci jejich výskytu.

V organizacích, jejichž náplní jsou rizikové práce ve stavebnictví, je identifikace rizik a jejich správné vyhodnocení jednou z nejdůležitějších činností v oblasti BOZP. Při stanovování hranice analýzy rizik jsou do této analýzy zahrnuti všichni zaměstnanci firmy a zákonem určené osoby, na které se vztahuje povinnost zaměstnavatele zabezpečit jejich bezpečnost a ochranu zdraví.

Zajištění a organizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nutným předpokladem k minimalizaci případných pracovních úrazů a nemocí z povolání a je proto řádně zakotveno v právní úpravě Evropské unie i České republiky. Organizace navíc mohou využít různé nabízené přístupy k řízení BOZP, jako je například řízení dle normy OHSAS 18 001 a mnoho dalších. Zároveň existuje celá řada publikací, zabývajících se touto problematikou. Autorka vybrala nejdůležitější pojmy oblasti BOZP dle svého uvážení a popsala je v dalším textu této práce.

3.1 Základní pojmy v oblasti BOZP

Pro lepší porozumění obsahu této práce, autorka dle vlastního uvážení a v kontextu s praktickou částí práce, vybrala nejdůležitější pojmy problematiky BOZP a vymezila je v následujícím textu. Jako podklad pro vysvětlení těchto pojmů se autorka řídila normou ČSN OHSAS 180001:2007 – Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Tato norma vymezuje požadavky na systém BOZP a je využívána pro zavádění a následnou certifikaci systému v podnicích.

Jak uvádí Šenk (2009, 9 s.), důkazem širokého uplatnění této normy je celosvětově, podle statistik BSI, cca 20 tisíc certifikovaných organizací. Tento systém hlavně klade důraz na prevenci, identifikaci nebezpečí, hodnocení rizik a řízení rizik. K pozitivnímu vnímání organizace v zemích EU přispívá i důraz, kladený na soulad s platnými právními předpisy v této oblasti.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) – dle normy ČSN OHSAS 180001 (2008, s. 13) zahrnuje BOZP „*podmínky a faktory, které ovlivňují nebo mohou ovlivňovat zdraví a bezpečnost zaměstnanců nebo jiných pracovníků (včetně dočasných pracovníků a pracovníků dodavatelů), návštěvníků nebo jiných osob na pracovištích.*“

Cíle BOZP – dle výše uvedené normy (2008, s. 14) musí být měřitelné, v souladu s politikou BOZP a právních předpisů, které se na organizaci vztahují. Organizace musí zvažovat i rizika v oblasti BOZP, své finanční a technologické možnosti a názory všech zainteresovaných stran. Pro dosahování těchto cílů musí organizace vytvořit programy, ve kterých by měla být určena odpovědnost a pravomoc pracovníků na příslušných úrovních řízení a časový rámec, kdy má být cílů dosaženo. Programy by měly být pravidelně přezkoumávány a podle potřeby aktualizovány.

Hodnocení rizik – dle normy ČSN OHSAS 180001 (2008, s. 17) se jedná o komplexní proces k posuzování možných rizik a jejich přijatelnosti, zahrnuje analýzu rizika a jeho hodnocení. Na základě analýzy musí být přijata preventivní opatření k odstranění příčin vzniku rizik.

Mimořádná událost – dle normy ČSN OHSAS 180001 (2008, s. 13) incident, který „*souvisí s prací, při níž došlo nebo mohlo dojít k úrazu, poškození zdraví (bez ohledu na závažnost) nebo ke smrtelnému úrazu.*“.

Nebezpečí – norma (2008, s. 12) popisuje jako nebezpečnou situaci nebo činnost, která může způsobit škodu, úraz nebo poškození zdraví, a to jak okamžitě tak i při dlouhodobém působení. K identifikaci slouží proces, při kterém se identifikuje možnost nebezpečí s popisem vlastností, které toto nebezpečí má.

Pracoviště (pracovní prostředí) – norma (2008, s. 15) uvádí, že je jakýkoliv prostor, kde probíhají práce řízené organizací a organizace by měla zohlednit jeho vliv na pracovníka.

Pracovní úraz – náhlá událost, která souvisí s činností organizace a následkem je přechodné nebo trvalé poškození zdraví pracovníka.

Riziko – kombinace pravděpodobnosti výskytu škody nebo úrazu a závažnosti této škody nebo úrazu. Norma (2008, s. 15) definuje přijatelné riziko jako „*riziko, které bylo sníženo na úroveň, kterou může organizace tolerovat se zřetelem na své právní závazky a vlastní politiku BOZP.*“

3.2 Instituce působící v oblasti BOZP

V oblasti BOZP působí řada institucí v Evropské unii i v České republice. Jejich činnost se v mnoha případech prolíná a tyto instituce spolu navzájem úzce spolupracují. V souvislosti se vstupem ČR do EU byly určeny priority pro tvorbu české národní politiky BOZP.

3.2.1 Evropská unie

Činnost EU v oblasti zdraví a bezpečnosti při práci má svůj právní základ v článku 153 Smlouvy o EU a není omezena pouze na právní předpisy, ale i na poskytování informací a poradenství členským státům i samotným firmám. Součástí orgánů Evropské unie je Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (European Agency for Safety and Health at Work – EU-OSHA). Jak uvádí internetový zdroj Evropa (2015a), jejím cílem je šíření informací o významu BOZP především pro sociální a hospodářskou stabilitu a růst v Evropě. Agentura sestavila, na základě poznatků z celé Evropy, databázi nástrojů k hodnocení rizik. Tato databáze je pravidelně aktualizována. Mimo jiné je její náplní začleňování BOZP do dalších oblastí politik např. vzdělávání a veřejné zdraví, působí i na poli výzkumu. Agentura udržuje úzkou spolupráci s

Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek a s Eurostatem. Agentura EU-OSHA připravila na období 2014–2020 strategický program, který je založen na šesti prioritních oblastech: příprava na změny a nová a vznikající rizika, fakta a čísla, tvorba nástrojů pro řádné řízení BOZP, zvyšování informovanosti, znalosti v oblasti tvorby sítí a vytváření sítí na strategické a provozní úrovni.

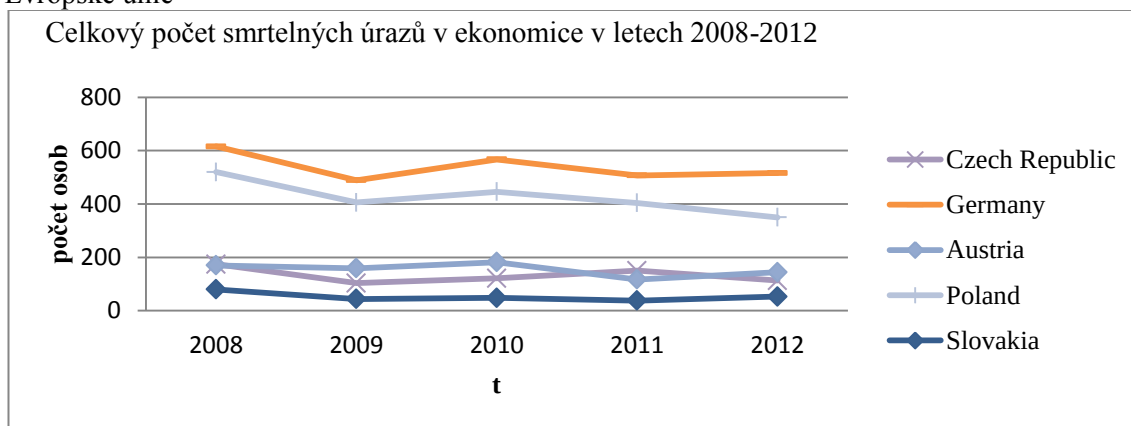
Jak uvádí ve své publikaci Malý a kol. (2009, s. 11), EU klade na své členské státy konkrétní nároky, např. stanovit měřitelné cíle pro snížení počtu pracovních úrazů a onemocnění z povolání, zajistit lepší implementaci platných právních předpisů, podpořit prevenci již při výuce.

Dle Evropy (2015b) Evropské observatorium rizik agentury EU-OSHA působí při rozpoznávání nových vznikajících rizik při práci s cílem zlepšit včasnost a účinnost preventivních opatření. Předkládá přehled informací o BOZP v Evropě, popisuje trendy a změny v pracovní činnosti a jejich předpokládaný dopad na BOZP. Kontaktní místo agentury EU-OSHA pro Českou republiku pomáhá koordinovat a řídit národní síť pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Svoji úlohu při poskytování informací v oblasti BOZP v rámci EU má i statistický úřad EU (Eurostat). Jeho statistiky jsou podpořené údaji národních statistických úřadů, institucemi sociálního zabezpečení a ministerstvy práce a sociálních věcí. Jak uvádí Eurostat na svém webovém portálu (2015a), poskytuje údaje o pracovních úrazech a zdravotních problémech souvisejících s rizikovými faktory, a to jak na národní a evropské úrovni. Tyto statistiky slouží také pro strategii Evropa 2020.

Autorka zpracovala v následujícím grafu, jako příklad uvedených statistik, údaje o počtu smrtelných úrazů v ekonomice v ČR a zemích, se kterými bezprostředně sousedí.

Graf 1 Celkový počet smrtelných úrazů v ekonomice v letech 2008-2012 ve vybraných zemích Evropské unie

Zdroj: Eurostat.eu (2015b) – Vlastní úprava

V grafu jsou uvedeny počty smrtelných úrazů v ekonomice v České republice, Německu, Rakousku, Polsku a na Slovensku. Z grafu je patrné, že nejvíce smrtelných úrazů je v Německu a Polsku, což je ovlivněno i velikostí obou zemí a s tím související ekonomikou obou zemí. Naopak nejmenší Slovensko má i nejmenší počet smrtelných pracovních úrazů. Pro přímé porovnání s Českou republikou je nejlepší použít Rakousko. V Rakousku se pohyboval počet smrtelných úrazů v období 2008 až 2012 v hodnotách 170, 159, 182, 117 a 144 smrtelných pracovních úrazů. V České republice jsou tyto hodnoty 174, 103, 121, 150 a 113 smrtelných úrazů. Jak uvádí internetový portál BOZPinfo (2015a), v roce 2013 bylo v ČR 113 smrtelných úrazů a nejčastější příčinou pracovních úrazů bylo „špatně odhadnuté riziko“. Do počtu pracovních úrazů se promítá i technický vývoj a vyšší kontrolní činnost inspektorátů práce.

3.2.2 Česká republika

V České republice patří bezpečnost, ochrana zdraví při práci především do gesce ministerstva práce a sociálních věcí. MPSV také zajišťuje dialog se sociálními partnery, kterými jsou v této oblasti Svaz průmyslu a dopravy ČR a Českomoravská konfederace odborových svazů. Dle portálu Europa (2015c) „*Tripartitní Rada vlády pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, která působí jako poradní orgán české vlády, koordinuje činnost řady státních orgánů a sociálních partnerů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Předsedou této rady je ministr práce a sociálních věcí.*“

Zákonem č. 251/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů byl zřízen Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce, které jsou správními úřady. Dle internetového zdroje Europa (2015d) Státní úřad inspekce práce a jeho oblastní inspektoráty kontrolují dodržování předpisů v oblasti bezpečnosti práce a pracovních podmínek. Prosazují dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů včetně příslušných předpisů. Zároveň mohou ukládat pokuty za spáchání přestupku nebo správního deliktu. Nicméně jejich hlavním cílem je prevence, resp. snaha o předcházení negativním jevům (pracovním úrazům, nemocem z povolání a haváriím technických zařízení) a co nejlepší příprava na zdolávání následků takových dějů, pokud k nim dojde. K jejich dalším úkolům patří i poradenská, konzultační a osvětová činnost.

Důležitou složkou v oblasti BOZP jsou odbory. Odborové svazy upravují ve svých kolektivních smlouvách vyššího stupně celou oblast bezpečnosti práce, a to jak závazky zaměstnavatelů, tak i závazky odborové organizace. Dále v těchto smlouvách řeší i pracovní podmínky, pracovní dobu, zdravotní péči, příplatky za práci ve ztíženém pracovním prostředí, za práci při mimořádných a calamitních událostech atd. Například Kolektivní smlouva vyššího stupně pro rok 2014 uzavřená mezi Odborovým svazem pracovníků dopravy, silničního hospodářství a autoopravárenství Čech a Moravy a Svazem dopravy ČR, (DOSIA, 2015) uvádí, že „*zaměstnanci, který vykonává běžnou, souvislou a zimní údržbu a opravy pozemních komunikací při nepřerušeném silničním provozu, přísluší zvláštní příplatek v rámci rozpětí 1000-4000 Kč měsíčně.*“

Dalšími orgány působícími v oblasti BOZP jsou např. Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo dopravy ČR, Český báňský úřad a Státní úřad pro jadernou bezpečnost. Součástí Ministerstva zdravotnictví ČR je i Státní orgán pro ochranu zdraví při práci, který zodpovídá za uplatňování předpisů v oblasti ochrany zdraví při práci.

3.3 Legislativa v oblasti BOZP

Vstup České republiky do Evropské unie ovlivnil, mimo jiné, také oblast BOZP. Legislativa musela být sjednocena s legislativou EU. Jak uvádí webový portál Europa (2015e), BOZP je jednou z oblastí, kde Evropská unie má největší vliv. Tato oblast je nedílnou součástí její sociální politiky. Portál Europa uvádí (2015f) že „*směrnice EU o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci mají svůj právní základ v článku 153 Smlouvy o fungování Evropské unie (původně článek 137 Smlouvy o ES), který Evropskou unii opravňuje k přijímání směrnic v této oblasti.*“ Za dobu fungování EU byla přijata řada různých směrnic. Evropské směrnice jsou právně závazné a státy EU je musí zaimplementovat do svých národních právních předpisů. Tyto směrnice stanovují minimální zdravotní a bezpečnostní požadavky na ochranu pracovníků a základní evropské obecné zásady pro přijímání norem. Jednotlivé členské státy mohou do vnitrostátního práva přijmout přísnější pravidla.

Základní směrnice EU pro BOZP:

Evropská rámcová směrnice o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (směrnice 89/391/EHS) o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci. Směrnice byla přijatá v roce 1989 a stala se základem pro legislativní rámec BOZP. Tato směrnice zaručuje minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví po celé Evropě. Jak dále uvádí portál Europa (2015g), bylo cílem směrnice stanovit stejnou úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví pro všechny pracovníky. Směrnice stanovuje povinnost zaměstnavatelů přijmout náležitá preventivní opatření, aby práce byla bezpečnější a zdravější. „*Směrnice zavádí jako klíčový prvek zásadu hodnocení rizik a definuje jeho hlavní prvky (např. identifikace rizik, účast pracovníků, zavedení vhodných opatření s prioritou odstranit rizika u zdroje, dokumentace a periodické přehodnocování rizik na pracovišti).*“

K praktickému provádění byly mnoho dalších směrnic, například:

Směrnice 89/654 / EHS – zaměřená na minimální požadavky BOZP při používání pracovních zařízení zdraví na pracovišti.

Směrnice 89/656 / EHS – zaměřená na minimální požadavky BOZP pro používání osobních ochranných prostředků při práci.

Česká republika se při svém vstupu do Evropské unie zavázala v mezinárodních úmluvách k vytvoření národní politiky BOZP. Jak uvádí internetový zdroj BOZPinfo (2015b), pro období 2015 – 2016 je realizačním dokumentem Národní politiky BOZP „*Národní akční program bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*“. V tomto programu byly stanovené priority v oblasti BOZP. Důraz je kladen na vyhledávání a vyhodnocování rizik a zapojení zaměstnanců do řešení otázek BOZP.

V oblasti BOZP byla v České republice přijata celá řada zákonů, vyhlášek, nařízení, opatření, směrnic a norem. Vzhledem k technickému pokroku a nalézání dalších možných rizik jsou neustále tyto právní předpisy buď aktualizované anebo vydávané zcela nové. Nejdůležitější právní předpisy v oblasti BOZP jsou uvedeny v příloze č. 1 této bakalářské práce.

Legislativu v oblasti bezpečnosti práce lze rozdělit do tří samostatných oblastí:

- Bezpečnost práce
- Ochrana zdraví při práci
- Požární ochrana

Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 31), „zajištění požadavků BOZP je garantováno Listinou základních práv a svobod (vyhlášena usnesením předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.). V čl. 28 je stanoveno právo zaměstnanců na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky. V čl. 31 je uvedeno, že každý má právo na ochranu zdraví.“

3.3.1 Bezpečnost práce

Bezpečnost při práci je zajišťována stanovením a dodržováním požadavků na uspořádání a vybavení pracoviště a pracovního prostředí, bezpečností technických zařízení, vhodnou organizací práce, vhodnými technologickými a pracovními postupy a požadavky na zdravotní a odbornou způsobilost zaměstnanců. Konkrétní požadavky upravují prováděcí předpisy, které vláda ČR vydává k provedení příslušných ustanovení zákoníku práce a které vycházejí ze Směrnice Evropského společenství.

K nejdůležitějším právním předpisům patří:

Zákon č. 262/2006 Sb. – Zákoník práce, ve znění pozdějších zákonů;

Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce;

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.

Témata bezpečnosti práce jsou legislativně upravena zejména v Zákoníku práce (hlavně § 101 – § 108) a v zákoně č. 309/2006 Sb.

• **Zákoník práce**

Zákon č. 262/2006 Sb. je základní právní úpravou BOZP. Jsou v něm specifikovány práva a povinnosti zaměstnance a povinnosti zaměstnavatele. Jmenovitě je tato oblast popsána v páté části tohoto zákona – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (Hlava I – Předcházení ohrožení života a zdraví při práci a Hlava II – Povinnosti zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance a Hlava III – Společná ustanovení). V některých dalších částech zákoníku lze nalézt pasáže, které se k oblasti BOZP vztahují, ale pouze okrajově.

Hlava první ZP (2015) obsahuje § 101 a § 102, ve kterých jsou uvedeny především povinnosti související s prevencí rizik, jejich vyhodnocováním a opatřeními k jejich omezení. Zaměstnavatelé mají povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při práci všech zaměstnanců na svých pracovištích (i zaměstnanců jiných zaměstnavatelů). Zaměstnavatelé se musí navzájem informovat o rizicích a společně řešit ochranu zdraví při práci, případně se písemně dohodnout o vykonavateli této funkce. Zaměstnavatelé musí o rizicích a přijatých opatřeních informovat odborovou organizaci a zástupce zaměstnanců pro oblast BOZP nebo přímo zaměstnance. Uvádí se zde, že péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci je součástí pracovních povinností managementu na všech stupních řízení. Náklady spojené se zajištěním fungujícího managementu BOZP nesmí být přenášeny na zaměstnance, ale musí je hradit zaměstnavatel. Zaměstnavatelé musí aktivně a soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a situace, zjišťovat příčiny a zdroje těchto situací a podnikat kroky k jejich odstranění nebo zmírnění a omezení. Zaměstnavatelé jsou povinni při přijímání a provádění všech opatření k prevenci rizik, vycházet ze všeobecných preventivních zásad např. přizpůsobovat pracovní podmínky potřebám zaměstnanců s cílem omezit působení negativních vlivů na jejich zdraví, využívat nové technologické a pracovní postupy při fyzicky namáhavých činnostech, nahrazovat nebezpečné technologie méně rizikovými, upřednostňovat uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky, provádět opatření k omezení úniku škodlivin. Dále se zde hovoří o povinnosti přijímat opatření pro případy řešení mimořádných událostí (havárie, požáry a jiná vážná nebezpečí). Zaměstnavatel je povinen zajistit poskytnutí první pomoci a spolupracovat se záchrannou zdravotní službou, Policií ČR a Hasičským záchranným sborem ČR.

Hlava druhá ZP (2015), v § 103, § 104 a § 105, popisuje další povinnosti zaměstnavatele, povinnosti zaměstnavatele při řešení pracovních úrazů a nemocí z povolání, povinnosti zaměstnavatele při poskytování ochranných pracovních prostředků. Jsou zde zakotveny povinnosti poskytovat zaměstnancům ihned po nástupu do pracovního procesu školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Zároveň v případě změny povahy vykonávané práce toto školení aktualizovat. Umožňovat zaměstnanci nahlížet do evidence, kterou o něm zaměstnavatel vede v souvislosti s BOZP. Jsou zde uvedeny povinnosti informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie je jeho vykonávaná práce zařazena dle kategorizace prací, dále informovat o lékařských prohlídkách, které musí absolvovat a které zdravotnické zařízení tyto prohlídky poskytuje, a to na náklady zaměstnavatele. Také jsou zde uvedeny povinnosti vůči těhotným zaměstnankyním nebo zaměstnankyním, které kojí a zdravotně postiženým zaměstnancům. Uvádí se zde, za kdy je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky a konkrétně jakého druhu. Dále jsou zde uvedeny povinnosti zaměstnavatele jak postupovat při pracovním úrazu nebo nemocech z povolání. Definují se zde pojmy jako kniha úrazů, záznam o úrazu apod.

Hlava druhá ZP (2015), § 106 definuje práva a povinnosti zaměstnance. Zaměstnanec má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, právo na informace o rizicích a přijatých opatřeních na jejich snížení nebo odstranění. Má právo odmítnout

výkon práce, která jeho nebo jeho okolí ohrožuje na zdraví nebo na životě a má právo podílet se na udržování bezpečného pracovního prostředí. Zároveň má zaměstnanec povinnosti jako je dodržování stanovených bezpečnostních předpisů, účastnit se školení BOZP, podrobovat se preventivním lékařským prohlídkám, dodržovat pracovní postupy a používat stanovené osobní ochranné pracovní prostředky, nepožívat alkoholické nápoje nebo návykové látky na pracovištích zaměstnavatele, nekouřit na pracovištích, kde jsou nekuřáci nebo kde je to výslovně zakázáno. Dále je povinností zaměstnanců oznamovat nadřícenému nedostatky a závady, které by mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců, závady na technických zařízeních a ochranných systémech. Podle svých možností jsou zaměstnanci povinni podílet se na odstraňování nedostatků zjištěných různými kontrolami. Zaměstnanec je také povinný neprodleně oznámit pracovní úraz a spolupracovat při objasnění příčin, které k němu vedly.

Hlava třetí ZP (2015), § 107 a § 108 hovoří zejména o dalších ustanoveních ohledně BOZP a o povinnostech zaměstnavatele vůči odborové organizaci a zástupci pro oblast BOZP. Především o povinnosti poskytnout informace, umožnit účast na jednáních a projednat vyhodnocení rizik, přijatá opatření, výběr lékařských služeb apod.

- **Zákon č. 309/2006 Sb.**

Zákon upravuje další požadavky BOZP v pracovněprávních vztazích a při činnosti nebo poskytování služeb mimo tyto vztahy. Poslední novelizace zákona byla v roce 2012, a to zákonem č. 225/2012 Sb.

Zákon se skládá ze čtyř částí. Pro potřeby této práce je nejdůležitější část první. Tuto část tvoří Hlava I – III. Hlava první se ve svých paragrafech věnuje požadavkům na pracoviště a pracovní prostředí, výrobním a pracovním prostředkům a zařízením, organizaci práce, pracovním postupům a bezpečnostním značkám. Hlava druhá se věnuje předcházení ohrožení života a zdraví a hlava třetí odborné způsobilosti a zvláštní odborné způsobilosti.

3.3.2 Ochrana zdraví při práci

Ochranu zdraví při práci můžeme chápat jako souhrn všech požadavků, opatření a prostředků, jejichž cílem je předcházet pracovním úrazům, nemocem z povolání a ostatním poškozením lidského zdraví při práci např. lékařské prohlídky, osobní ochranné pracovní prostředky, organizační opatření k minimalizaci rizik apod.

Ochranu zdraví při práci, kromě již zmíněných zákonů (zákoník práce, zákon č. 309/2006 Sb.), legislativně upravuje celá řada vládních vyhlášek a nařízení. Mezi nejdůležitější patří:

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon byl v roce 2013 novelizován zákonem č. 223/2013 Sb. Zabývá se především hygienickými limity, limity hluku, riziky na pracovišti, nároky na osvětlení pracoviště, nároky na zdravotní způsobilost zaměstnance

apod., ale především zavádí kategorizace prací. Podle rizika rozděluje práce do 4 kategorií. Samostatný prováděcí předpis pak stanovuje kritéria a faktory pro zařazení prací do jednotlivých kategorií. O zařazení prací do druhé kategorie rozhoduje zaměstnavatel, o zařazení do třetí nebo čtvrté kategorie rozhoduje příslušný státní orgán, pokud předpisy nestanoví jinak. Dále pak v Hlavě V. vyjmenovává orgány státní správy vykonávající ochranu veřejného zdraví (Ministerstvo zdravotnictví, krajští a okresní hygienici, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra) a jejich povinnosti a práva.

Například tento zákon (2015), definuje rizikovou práci a povinnosti zaměstnavatele. „(1) Rizikovou prací, kterou se pro účely tohoto zákona rozumí práce, při níž je nebezpečí vzniku nemoci z povolání nebo jiné nemoci související s prací, je práce zařazená do kategorie třetí a čtvrté a dále práce zařazená do kategorie druhé, o níž takto rozhodne příslušný orgán ochrany veřejného zdraví nebo tak stanoví zvláštní právní předpis.

(2) Zaměstnavatel, na jehož pracovištích jsou vykonávány rizikové práce, je povinen a) zabezpečit neprodleně mimořádná měření faktorů pracovních podmínek, pokud o ně požádá zařízení vykonávající závodní preventivní péči nebo pokud tak stanoví rozhodnutím příslušný orgán ochrany veřejného zdraví.“

3.3.3 Požární ochrana

Požární ochrana je velice důležitou součástí oblasti BOZP. Je velmi důležité nastavit pravidla a požadavky, jak se má zaměstnanec zachovat v případě požáru na pracovišti. Tento úkol legislativně zajišťuje, kromě dalších vyhlášek a vládních nařízení, především:

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Poslední aktualizace vyšla zákonem č. 267/2006 Sb. Zákon kromě povinností státních orgánů v oblasti požární ochrany, stanovuje v § 4 rozdělení provozovaných činností podle míry požárního nebezpečí do kategorií bez zvýšeného požárního nebezpečí, se zvýšeným požárním nebezpečím, s vysokým požárním nebezpečím. V § 5 pak uvádí povinnosti právnických a fyzických osob v souvislosti s požární ochranou, v § 16 se zabývá povinností zabezpečit pravidelné školení zaměstnanců o požární ochraně, uvádí také různé pokyny pro nestandardní požární situace. V neposlední řadě se zákon zabývá i pravomocemi orgánu požárního dozoru.

V souvislosti s problematikou oblasti požární ochrany je třeba zmínit i **Zákon č. 239/2000 Sb.**, novelizován zákonem č. 375/2011 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, působnost a pravomoc státních, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události.

3.4 Hodnotící komentář

Jak již bylo uvedeno, oblast BOZP je součástí práce mnoha institucí. Je upravena celou řadou právních a ostatních předpisů (jsou to např. technický předpisy a normy, hygienické předpisy, stavební a dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně, o zacházení s nebezpečnými látkami škodlivými zdraví). Tyto předpisy stanovují povinnost zpracovat a vést potřebnou dokumentaci o školeních, zkouškách, kontrolách, revizích, lékařských prohlídkách a další evidenci atd.). Legislativní normy obsahují popis všech možných rizik v oblasti bezpečnosti práce, ale další specifická rizika musí firmy nalézt a vyhodnotit dle svého zaměření.

Jednou z moderních metod, které firmy mohou využít při určování rizik v oblasti bezpečnosti práce, je ergonomie. Marek a Skřehot (2009, 8 s.) uvádějí, že ergonomie je věda, která se zabývá vztahy mezi člověkem, prostředím a nástrojem a o přizpůsobování se práce člověku. Dále autoři uvádějí (2009, 4 s.), že cílem ergonomie je mimo jiné také studium kumulativního působení rizikových faktorů a navrhování opatření, ke snížení fyzické, mentální a psychické zátěže pracovníků. Jedině tak lze docílit zlepšování podmínek na pracovištích, snižování počtu pracovních úrazů a nemocí z povolání.

Organizace by v první řadě měla vypracovat dokument – organizační směrnici, ve které budou stanoveny organizační požadavky na zajištění BOZP a PO, povinnosti, odpovědnosti, bezpečnostní požadavky a zákazy, týkající se všech oblastí ve vztahu k BOZP a PO. Zároveň organizace musí zvláštním dokumentem kategorizovat rizikové činnosti. Vzniku tohoto dokumentu by měl předcházet proces sestávající z vyhledání a analýz možných rizik a preventivních opatření k jejich eliminaci. Nejčastějšími nástroji k hodnocení rizik jsou kontrolní seznamy, průvodce, pokyny, příručky, brožury, dotazníky.

Na tyto základní organizační dokumenty pak mohou navazovat další směrnice nebo pokyny týkající se jednotlivých konkrétních činností, např. systém řízení a prevence rizik, havarijní plán pro zdolávání mimořádných událostí, školení zaměstnanců, apod. Cílem organizace by mělo být systémové řízení BOZP, implementace BOZP do systému kvality řízení a případně i certifikace např. označením Bezpečný podnik. Právní a ostatní předpisy k zajištění BOZP v organizacích musí být v souladu s výše uvedenými zákony a nařízeními a měly by být v souladu i českými technickými normami.

Jak uvádí Neugebauer (2010, s. 31) nelze také zapomenout, že při zajišťování BOZP musí organizace dodržovat i některá ustanovení předpisů, které nepatří mezi předpisy k zajištění BOZP. Především se jedná o zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, či o vyhlášku č. 385/2006 Sb., o zdravotní dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů.

4 Analytická část

V následující části práce je nejprve představena příspěvková organizace Ředitelství silnic a dálnic ČR. Poté se autorka zaměřuje na konkrétní výsledky šetření u zvolené organizace, a to v oblasti BOZP v souvislosti s prací zaměstnanců při údržbě a opravách komunikací. Dále autorka popisuje oblast řízení rizik, oblast prevence možných rizik při práci zaměstnanců na komunikacích, specifikaci mimořádných událostí v oblasti BOZP a s tím související rizika pracovních úrazů. Data pro tuto část práce byla získávána především prostudováním vnitroorganizačních materiálů, rozhovory s podnikovým specialistou BOZP, s ředitelem bezpečnostního odboru a správcem rizik, z vlastních zkušeností autorky práce, její účasti na několika prováděných kontrolách BOZP a komunikací s dělníky dálniční údržby.

4.1. Charakteristika a profil Ředitelství silnic a dálnic ČR

V publikaci Dálnice 1967-2007 (2007, s. 15) se uvádí, že vznik organizace spadá do roku 1968, kdy bylo zřízeno Ředitelství dálnic Praha. Jednalo se o rozpočtovou organizaci ministerstva dopravy pro výkon funkce přímého investora dálnic a příslušejících staveb a pro výkon majetkové správy těchto komunikací. V roce 1969 došlo k rozdělení podniku na českou a slovenskou část. V roce 1996 došlo k přejmenování organizace na Ředitelství silnic a dálnic ČR.

Obrázek 1 Logo Ředitelství silnic a dálnic ČR

Zdroj: Vnitropodnikové materiály (2015)

Jak uvádí Výroční zpráva za rok 2013 (2014, s. 6), „Ředitelství silnic a dálnic ČR je státní příspěvkovou organizací zřízenou ministrem dopravy a spojů na základě Zřizovací listiny ze dne 11. 12. 1996 ve znění dodatků č. 1 z 10. března 2000, č. 2 z 21. dubna 2000, č. 3 z 28. června 2001, č. 4 z 18. 9. 2001, č. 5 z 26. 11. 2002 a č. 6 z 21. 7. 2005, č. 7 ze dne 17. 9. 2007, č. 8 ze dne 18. 1. 2010, č. 9 ze dne 14. 4. 2010 a dodatku č. 10 ze dne 26. 11. 2012, v souladu s ustanoveními zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.“

Dle Zřizovací listiny (2012, s. 4-6) jsou základním předmětem její činnosti zejména: „výkon vlastnických práv státu k nemovitostem tvořícím dálnice a silnice I. třídy, zabezpečení správy, údržby a oprav dálnic a silnic I. třídy, zajištění prohlídek mostů, tunelů a skladů mostních provizorií, zabezpečení výstavby a modernizace dálnic a silnic

I. třídy, zajištění provozu mýtného systému na vybraných pozemních komunikacích, zabezpečení informačního systému silničního hospodářství včetně zimní zpravodajské služby o sjízdnosti silnic a dálnic, zajištění jednotné technické politiky oboru a podílu na zpracování technických předpisů, provádění poradenské a zkušební činnosti v oboru silničního hospodářství a provádění rozborů vývoje silniční nehodovosti včetně návrhů opatření.“

Činnost organizace je financována částečně ze státního rozpočtu České republiky a z větší míry příspěvkem poskytovaným Státním fondem dopravní infrastruktury na smluvním základě, dále pak ze zdrojů Evropské unie, případně z vlastních výnosů nebo dalších finančních zdrojů.

Ředitelství silnic a dálnic má poměrně rozsáhlou strukturu. Kromě generálního ředitelství s dislokovanými pracovišti v Brně a Ostravě, Závody Praha a Brno, 11 Správ v krajích, 18 Středisek údržby silnic a dálnic na jednotlivých úsecích dálnic a rychlostních silnic (SSÚD/RS) a specializované pracoviště Mostních provizorií (MP) v Brodku u Prostějova. Ve vnitropodnikových materiálech se mimo jiné uvádí, že k 31. prosinci 2014 organizace zaměstnávala 1 771 osob, z čehož bylo 1 020 technickohospodářských pracovníků a 751 dělníků. Většina dělníků je zaměstnána právě na SSÚD/RS a jejich pracovní náplň souvisí s rizikovými činnostmi při údržbě a opravách na komunikacích. V následující tabulce jsou uvedeny počty dělníků na jednotlivých SSÚD/RS.

Tabulka 1 Počty dělníků na SSÚD a SSÚRS

Středisko	Počet dělníků	Středisko	Počet dělníků
SSÚD Bernartice	36	SSÚD Ostrov u Stříbra	58
SSÚD Brno – Chrlice	38	SSÚD Podivín	33
SSÚD Domašov	30	SSÚD Poříčany	34
SSÚD Chotoviny	32	SSÚD Pravy	32
SSÚD Ivanovice	61	SSÚD Rudná	72
SSÚD Mankovice	32	SSÚD Řehlovice	46
SSÚD Mirošovice	50	SSÚD Svojkovice	37
SSÚD Nová Ves	35	SSÚD Velký Beranov	37
SSÚD Ostrava	35	SSÚRS Kocourovec	34
SMP Brodek	12	celkem dělníků	744

Zdroj: Vnitropodnikové materiály - vlastní úprava (2015)

Dle vnitropodnikových materiálů, SSÚD/RS vykonávají správu a údržbu včetně oprav malého rozsahu a svými zaměstnanci provádějí letní a zimní údržbu určitého svěřeného úseku komunikace. Dále předávají informace o sjízdnosti svěřeného úseku, předkládají návrhy na zlepšení bezpečnosti provozu na komunikacích a účastní se jejich projednávání s orgány policie ČR. Z vnitropodnikových statistických materiálů vyplývá, že náklady na údržbu dálnic a rychlostních silnic činily v roce 2014 cca 1 132 434 tis.

Kč. Správy ŘSD ČR v jednotlivých krajích zajišťují údržbu a opravy ostatních silnic I. tříd. Výkony údržby a oprav jsou v tomto případě zajišťovány smluvně, na základě výběrových řízení. V oblasti výstavby nových pozemních komunikací nebo modernizace působí ŘSD ČR vůči zhotovitelům v roli investora.

4.2 Management BOZP

ŘSD ČR má systém BOZP založený na platné evropské a české legislativě, nicméně normu ČSN OHSAS 180001 do svého systému BOZP zapracovanou nemá. Práva a povinnosti zaměstnanců jsou upraveny zákoníkem práce. Povinnosti podniku v otázkách BOZP jsou stanoveny zákoníkem práce a s ním spojenými předpisy. Požadavky na BOZP jsou především dány neustálým vyhledáváním a vyhodnocením rizik při práci a kategorizací prací.

ŘSD ČR má vybudovaný rozsáhlý systém vnitropodnikových norem (směrnic, metodik), které upravují oblast BOZP. Je to dáno tím, že organizace zajišťuje základní dopravní obslužnost na území republiky a zároveň musí dbát na bezpečnost vlastních zaměstnanců v krizových situacích při práci na komunikacích.

4.3 Identifikace a řízení rizik

Dle Směrnice GŘ ŘSD ČR č. 1/2014 – Organizačního řádu, spadá řízení a správa rizik ŘSD ČR do působnosti generálního ředitele, který jmenuje manažera správy rizik. Správci rizik jsou na jednotlivých organizačních složkách jmenováni vedoucími zaměstnanci. Manažer správy rizik ve spolupráci se správci rizik zabezpečuje provádění analýzy rizik a koordinuje práce při sestavování výstupů. Zároveň poskytuje konzultační, poradenskou a technickou pomoc při určování strategie řízení rizik při výkonu jednotlivých činností.

Zavedení jednotného uplatňování závazných pravidel a doporučení pro systém řízení a správy rizik v podmínkách ŘSD ČR upravuje **Směrnice generálního ředitele č. 12/2005 – Zavedení jednotného uplatňování závazných pravidel a doporučení pro systém řízení a správy rizik v podmínkách ŘSD ČR**, novelizovaná v dubnu 2014. Jejím účelem je poskytnout přehled základních pojmů, zásad, metod a postupů obsažených v mezinárodně uznávaných standardech pro řízení a správu rizik. Jsou zde stanoveny odpovědnosti správců rizik v jednotlivých organizačních složkách a kritéria hodnocení analyzovaných rizik.

Dle Směrnice (2014, § 4) patří mezi povinnosti správců rizik rozpoznávání a vyhledávání rizik v činnostech organizace, hodnocení stupně významnosti rizik, včasné oznamování nových významných rizik a předkládání návrhů pro jejich minimalizaci nebo vyloučení, sestavení seznamů aktuálních rizik a návrh na potřebná školení. Povinnosti manažera správy rizik jsou analýza rizik, stanovení opatření ke snížení rizik, stanovení požadavků na vedení a ukládání potřebné dokumentace o hodnocení rizik, dle návrhů správců rizik stanovení potřebných školení pro jednotlivé činnosti.

Dále Směrnice (2014, § 5 a § 6) uvádí, že rizika jsou rozdělena na vnitřní (kvalita lidských zdrojů z hlediska odborné způsobilosti, postojů, jednání, organizační struktura apod.) a vnější (politická, finanční, legislativní, živelné katastrofy apod.). Odhadování rizika se provádí podle zavedené bodové metodiky, kdy je každé vytipované a vyhodnocené riziko označeno s přihlédnutím k pravděpodobnosti vzniku, pravděpodobnosti následků z hlediska závažnosti a názoru hodnotitele. Pro posouzení a vyhodnocení rizik je použita specifikace uvedená v následující tabulce.

Tabulka 2 Odhadování rizika

Pravděpodobnost vzniku a existence rizika-nebezpečí (P)	Pravděpodobnost následků-závažnost (N)	Názor hodnotitelů (H)
1. nahodilá	1. poranění bez pracovní neschopnosti	1. zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení
2. nepravděpodobná	2. absenční úraz s pracovní neschopností	2. malý vliv na míru nebezpečí a ohrožení
3. pravděpodobná	3. vážnější úraz vyžadující hospitalizaci	3. větší, zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení
4. velmi pravděpodobná	4. těžký úraz a úraz s trvalými následky	4. velký a významný vliv na míru nebezpečí a ohrožení
5. trvalá	5. smrtelný úraz	5. více významných a nepříznivých vlivů na závažnost a následky ohrožení a nebezpečí

Zdroj: Hodnocení rizik – Vlastní úprava (2015)

Na základě vyhodnocení je každému riziku přiřazeno číslo a celková výše rizika se vypočítá jako součin výše uvedených ukazatelů tj. $P \times N \times H = mR$ (míra rizika). Dle tohoto výpočtu se pak uvažuje o:

- bezvýznamném riziku (0-3): vznik události je téměř vyloučen, není potřeba přijímat opatření;
- akceptovatelném riziku (4-10): vyhovující stav, není nutné přijímat další opatření, ale odborně způsobilá kvalifikovaná osoba je nutností;
- mírném riziku (11-50): riziko již není přijatelné, proškolení zaměstnanci, ověřování znalostí, seznamování s hrozícími riziky a odpovídající OOPP nutností;
- nežádoucím riziku (51-100): nebezpečný stav, je zahájena činnost vedoucí k úpravám pracoviště a systému s cílem riziko snížit, nutností je vysoce kvalifikovaná osoba k obsluze, pracoviště se musí z důvodu hrozícího rizika kvalifikovaně dozorovat;
- nepřijatelném riziku (101-125): okamžitě se zastavuje provoz pracoviště.

Identifikovaná rizika jsou souborně uvedena v Katalogu rizik. Rizika jsou seřazena podle pořadí procesů v jednotlivých oblastech činnosti organizace. Vzhledem k tomu, že ŘSD prostřednictvím svých středisek správy a údržby vykonává vysoce rizikové činnosti při opravách a údržbě dálnic a silnic I. tříd, má pro tuto oblast řízení a

identifikace rizik od roku 2012 zpracován dokument „**Hodnocení rizik – ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců ŘSD ČR**“, ve kterém jsou popsány všechny činnosti, které vykonávají SSÚD/RS, jejich míra rizika a opatření k odstranění nebo minimalizaci působení rizik.

Hodnocení rizik se provádí vždy, když se změní podmínky, které by mohly ovlivnit působení nebezpečí na pracovišti nebo ohrožení zaměstnanců např. při změně pracovního programu (technologie, postupu), pracovního prostředí (práce na mýtných branách, v tunelech apod.), při změně pracovních předpisů, při zavedení nového pracovního režimu (změna směnného provozu, snížení počtu zaměstnanců), při instalaci nových strojů, zařízení, při změně požadavků na kvalifikaci zaměstnanců, na základě vyhodnocení důsledku havárie nebo mimořádného stavu. Hodnocení rizik se u výše uvedených případů provádí opakovaně 1 x ročně, u ostatních rizik nejméně jednou za 3 roky.

4.4 Organizační zajištění BOZP a PO

Základním dokumentem v oblasti BOZP je **Směrnice generálního ředitele č.6/2012 – Organizace, řízení a kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany**, která je závazná pro všechny zaměstnance a vztahuje se na všechny objekty, zařízení, pracoviště a činnosti ŘSD. Dále je závazná i pro jiné právnické nebo fyzické osoby, které jsou v objektech ŘSD v pronájmu nebo vykonávají pro ŘSD činnosti na základě smluvních vztahů. Směrnice kromě vymezení pojmů BOZP, stanoví obecné povinnosti, povinnosti vedoucích zaměstnanců a povinnosti odborně způsobilých osob v BOZP.

Dle Směrnice (2012, § 6), je osobou odborně způsobilou v prevenci rizik BOZP bezpečnostní ředitel, který mj. zodpovídá za zpracování vnitřních norem a jejich novelizaci, za metodickou pomoc organizačním jednotkám ŘSD, za kontrolu plnění základních povinností, za hlášení, šetření a evidenci pracovních úrazů, za osnovy školení BOZP, za provedení a aktualizace kategorizací prací a za školení cizích zhotovitelů při provádění prací na komunikacích.

V článku 3 Směrnice stanovuje lhůty kontrol a náležitosti roční prověrky BOZP. Článek 4 se týká školení BOZP resp. jeho rozsahu při uzavírání pracovního poměru, školení vedoucích zaměstnanců a školení dělníků k výkonu speciálních profesí, kde je potřebná zvláštní odborná způsobilost (např. obsluha stavebních strojů, svářeč, řidič z povolání apod.). Tento článek také stanovuje působení odborové organizace v BOZP a postihy při porušení povinností. Článek 5 se zabývá pracovními úrazy a nemocemi z povolání. Článek 6 popisuje postup při projednávání pracovních úrazů. Článek 7 stanovuje rizikové a zakázané práce a postup při poskytování osobních ochranných pracovních prostředků.

Další část Směrnice č. 6/2012 je věnována organizaci, řízení a kontrole požární ochrany. Vymezuje jednotlivé pojmy v oblasti PO např. požární bezpečnost, požární nebezpečí,

hořlavá látka, požárně bezpečnostní řešení stavby apod. Stanoví odborně způsobilé osoby v oblasti PO, jejich povinnosti a oprávnění externí služby. Dále se zabývá kontrolní činností v oblasti PO - druhy požárních kontrol, stanovením lhůt preventivních prohlídek apod. Upravuje také způsob vedení dokumentace a organizace školení a odborné přípravy PO a stanovuje postupy.

Jednotlivé oblasti zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo požární ochrany jsou dále upraveny samostatnými vnitřními normativními akty, na které odkazuje i uváděná Směrnice.

Důležitým interním dokumentem je **Směrnice generálního ředitele č. 4/2007 - Pravidla bezpečnosti práce na dálnicích a silnicích**, která stanovuje a rozpracovává pravidla BOZP pro zaměstnance a ostatní osoby, které vykonávají činnosti na dálnicích a silnicích za provozu. Tato směrnice úzce souvisí i předpisem Hodnocení rizik, specifikuje zásady provádění prací na komunikacích za provozu, technické vybavení vozidel pro práce na komunikacích, označení osob, základní povinnosti zaměstnanců a zajištění bezpečnosti práce ostatních osob. Ostatními osobami se rozumí osoby, které provádějí práce na komunikacích při dodavatelském zajištění činnosti. Směrnice je doplněna řadou provozních směrnic. Seznam provozních směrnic je uveden v příloze č. 2.

S výše uvedenými dokumenty úzce souvisí **Směrnice generálního ředitele č. 4/2014 – Plnění požadavků zdravotní způsobilosti**. Tato směrnice stanoví množství a druhy lékařských prohlídek (vstupní, periodická, řadová, mimořádná) ve spojení s kategorizací prací, které musí zaměstnanci podstoupit tak, aby byly naplněny požadavky na zdravotní způsobilost zaměstnanců ŘSD vyplývající z právních norem a předpisů.

Směrnice stanoví:

- povinnosti personálního útvaru (např. zajistit každému zaměstnanci pracovně lékařskou péči, vést řádně agendu zdravotní způsobilosti, evidovat termíny lékařských prohlídek, vyšetření u specialistů a očkování u všech zaměstnanců). Pro tuto lékařskou péči má ŘSD smlouvy s několika vybranými zdravotními středisky, např. s firmou Kardia s.r.o nebo Nemocnicí sv. Anny v Brně;
- povinnosti útvarů zajišťujících provoz vozidel ŘSD
- povinnosti vedoucích pracovníků
- povinnosti zaměstnanců (sdělit nadřízenému změnu své zdravotní způsobilosti nebo předložit lékařský posudek neprodleně nadřízenému).

Ve Směrnici jsou vyjmenované lékařské prohlídky, které organizace zaměstnancům plně hradí např. nyní vstupní prohlídka je zaměstnanci uhrazena při nástupu do pracovního poměru, což do roku 2012 nebylo zvykem. Další novinkou je, že výstupní prohlídka byla dříve povinná pro všechny zaměstnance, nyní už jen pro ty, kteří pracují v riziku např. dělníky dálniční údržby. Příklad vedení evidence pracovních pozic a povinných prohlídek pro tyto pozice je uveden v následující tabulce.

Tabulka 3 Četnost lékařských prohlídek

pracovní pozice	riziko	perioda
TH zaměstnanec (všechny administrativní profese)	základní preventivní lékařská prohlídka a další vyšetření dle potřeby	do 50let 1x4r., nad 50let 1x2r.
dispečer	psychologické vyšetření	pouze při vstupní prohlídce
	zraková zátěž kat. 2	do 50let 1x3r., nad 50let 1x2r.
	psychická zátěž kat. 2	do 50let 1x3r., nad 50let 1x2r.
	práce v noci	jednou ročně

Zdroj: Směrnice GR č. 4/2014 – Vlastní úprava (2015)

Z údajů v tabulce je patrné, že nejnižší nároky, týkající se zdravotní způsobilosti, jsou kladené na administrativní pracovníky. Jiná situace je například u dispečerů, kteří pracují na SSÚD/RS nebo na pracovišti Silniční databanky Ostrava. Jejich náplní je sledování provozu na komunikacích na monitorech, jsou vystaveni náročnějším podmínkám ohrožujícím zdraví, a tudíž musí absolvovat další potřebné prohlídky.

S kategorizací prací souvisí **Směrnice generálního ředitele č. 11/2007 – Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a ochranných nápojů**. Stanoví rozsah a bližší podmínky pro zajištění účelného a hospodárného používání ochranných pracovních prostředků (OOPP) a mycích, čistících a dezinfekčních prostředků v souladu s příslušnými ustanoveními zákoníku práce. Směrnice vychází z hodnocení pracovních rizik možného ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců.

Směrnice stanovuje, co jsou OOPP, kdy vzniká povinnost organizace k jejich poskytnutí zaměstnancům (seznam OOPP se určuje podle profesí a podle pracovního prostředí), stanovuje způsob jejich skladování a přidělování. Výdej se provádí prostřednictvím skladů na organizačních jednotkách a eviduje se na kartě zaměstnance. V případě, že dojde k poškození ochranné pracovní pomůcky zaviněním zaměstnance, je vůči němu uplatněna náhrada škody. Při zániku podmínky pro vybavení OOPP je zaměstnanec povinen OOPP vrátit nebo uhradit zůstatkovou hodnotu. Zaměstnanci musí být seznámeni s používáním OOPP a musí dbát, aby ochranné pracovní prostředky byly udržovány v dobrém provozním stavu a na dostatečné hygienické úrovni. Dle této Směrnice se považuje za porušení pracovní kázně, pokud zaměstnanci přidělené OOPP nepoužijí. V případě pracovního úrazu pak pracovníkovi nevznikají nároky na odškodnění ze strany organizace.

Směrnice (2007, § 6) uvádí, že všichni zaměstnanci, kteří provádí činnosti na komunikacích za provozu, jsou povinni používat oděvy s vysokou viditelností. Tyto oděvy musí být certifikované a plně vyhovovat požadavkům platných českých technických norem a musí zajistit dobrou viditelnost uživatele za jakýchkoliv světelných podmínek. Pokud vedoucí zaměstnanec rozhodne, že oděv již tuto funkci neplní, musí být oděv vyřazen z používání. Obecně se uvádí, že OOPP se musí vyměnit,

jestliže je snížena jeho výstražná nebo ochranná funkce poškozením nebo opotřebením. Orientační životnost je uváděna cca 25 cyklů praní.

Směrnice (2007, s. 7) upravuje i poskytování nápojů, které slouží k ochraně zdraví při trvalé práci ve vysokých teplotách nebo chladu. Uvádí např., že „*ochranné nápoje se poskytují v množství odpovídajícím nejméně 70 % tekutin ztracených za směnu potem a dýcháním, min. však 1,5 l ochranného nápoje.*“ Pitná voda z vodovodu není považována za ochranný nápoj. Lze poskytnout i alespoň půl litru horkého čaje za směnu. Jako příklad jsou uvedeny některé ze stanovených klasifikací při nárocích na poskytnutí ochranných pracovních pomůcek v tabulkách č. 3 - 5.

Tabulka 4 Seznam osobních ochranných pracovních prostředků (dle pracovního prostředí)

Hluk v hodnotě N 45 do N 75
Osobní ochranný pracovní prostředek
Ušní zátky
Plastické chrániče sluchu
skelná mikrovata
Rukavice prstové kožené speciální
Ochranná obuv kožená
Práce na komunikacích za provozu
Osobní ochranný pracovní prostředek
Ochranný pracovní oděv zimní v reflexním provedení
Ochranný pracovní oděv letní v reflexním provedení
Reflexní triko s krátkým rukávem
Výstražná vesta
Čepice letní výstražná se štítkem
Čepice zimní výstražná

Zdroj: Směrnice GR č. 11/2007 – Vlastní úprava (2015b)

Tabulka 5 Klasifikace prací z hlediska znečištění při poskytování mycích, čistících a dezinfekčních prostředků

práce velmi nečistá	obsluha kotelen na pevná paliva, obsluha zemních strojů, údržba strojních zařízení, opraváři a automechanici, asfaltěři, lakýrníci, vulkanizéři
práce nečistá	seřizovači, vazači, obsluhy kovoobráběcích strojů, svářeči, řidiči nákladních vozidel autobusů a traktorů, zedníci montéři, stavební dělníci, kováři, pokrývači, tesaři, provozní chemici
práce méně čistá	mistři, zaměstnanci technické kontroly, laboranti, jeřábníci, montáž elektrotechnických výrobků, skladoví dělníci, řidiči osobních a dodávkových vozů, úklid
práce čistá	administrativa, obsluha plynových kotelen, dozor, měření, obchod, služby, výzkum

Zdroj: Směrnice GR č. 11/2007 – Vlastní úprava (2015a)

Tabulka 6 Seznam osobních ochranných pracovních prostředků (dle profesí)

Mostař montér - metalizér	
Osobní ochranný pracovní prostředek	Orientační životnost (v měs.)
Kombinéza kožená speciální	12
Přilba metalizační s ochranou dýchacích cest	60
Ochrana sluchu	12
Rukavice prstové kožené speciální	12
Ochranná obuv kožená	12
Obsluha stavebních a speciálních strojů dálniční údržby	
Osobní ochranný pracovní prostředek	Orientační životnost (v měs.)
Ochranný pracovní oděv	12
Ochranná pracovní obuv	24
Ochranné pracovní rukavice	12
Ochranné pracovní brýle proti oslnění	24
Ochrana sluchu	12
Ochranná přilba	24

Zdroj: Směrnice GR č. 11/2007 – Vlastní úprava (2015c)

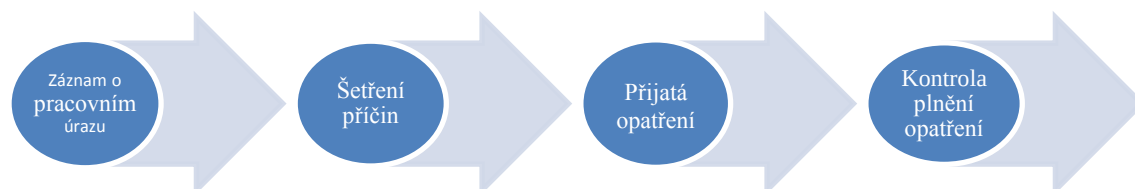
Z uvedených tabulek je patrné, že zaměstnanec může pro svoji činnost obdržet OOPP podle několika hledisek, a to jak podle své profese a zároveň i podle prostředí, kde činnost vykonává (např. kombinace OOPP u mostaře - při výkonu práce na komunikaci za provozu obdrží všechna OOPP dle dvou uváděných hledisek).

Další důležitou vnitropodnikovou normou v oblasti BOZP je **Směrnice generálního ředitele č. 12/2007 – Hlášení, šetření, evidence pracovních úrazů a náhrada škody v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání**. Tato Směrnice byla novelizována v roce 2011. „*Stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamů o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu.*“ Směrnice ve svém textu odkazuje na §§ 105, 365-369 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce v platném znění, na Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění pozdějších předpisů a na Organizační řád ŘSD ČR.

Ve Směrnici (2011, § 4) je uvedeno, že v každé organizační jednotce vede Knihu úrazů písemně pověřený pracovník, který spolupracuje s bezpečnostním ředitelem při ohlašování pracovního úrazu, sepisování záznamu o úrazu a případně při uplatňování náhrady škody způsobené pracovním úrazem. Kniha úrazů je číslována, autentizovaná (očíslovány strany, titulní strana obsahuje datum založení knihy úrazů, počet stran, jméno pověřené osoby a její podpis). Evidenci všech knih úrazů vede bezpečnostní odbor. Každý zaměstnanec je povinen uvědomit nejbližšího vedoucího o pracovním úrazu. Pověřený zaměstnanec zajistí zaevidování v Knize úrazů a uvědomí zástupce pro oblast BOZP a odborovou organizaci. Dále uvědomí Policii ČR v případě, že byl

spáchán trestný čin. Jestliže je hospitalizace postiženého zaměstnance delší než 5 dnů nebo lze takovou dobu předpokládat, uvědomí zároveň inspektorát práce a zdravotní pojišťovnu, příp. další určené instituce dle povahy pracovního úrazu. Na následujícím obrázku je graficky znázorněn postup při šetření pracovních úrazů.

Obrázek 2 Šetření pracovních úrazů

Zdroj: Směrnice generálního ředitele č. 12/2007 - Vlastní úprava (2015)

Při pracovním úrazu je pověřený pracovník povinen ihned zjistit okolnosti a vyšetřit příčiny pracovního úrazu. Je povinností vedoucího zaměstnance přijmout potřebná opatření proti opakování pracovních úrazů se stanovením lhůty ke splnění těchto opatření a způsob jejich kontroly. Opatření se zapisují do Knihy úrazů. Směrnice zároveň řeší náhrady škod v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání a případné zproštění odpovědnosti organizace, pokud zaměstnanec porušil právní předpisy nebo vnitropodnikové předpisy k zajištění BOZP. Součástí každé проверки BOZP jsou důsledné kontroly všech povinností v této oblasti.

4.4.1 Školení BOZP

Ředitelství silnic a dálnic upravuje problematiku školení BOZP již výše zmiňovanou **Směrnicí GR č. 6/2012 v článku 4 § 10 Školení v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci**. Zde se uvádí, že všichni zaměstnanci musí být při nástupu do zaměstnání resp. při uzavírání pracovního poměru seznámeni se základními předpisy k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení (provádí příslušný vedoucí zaměstnanec) a se všemi dalšími předpisy před přidělením práce v rozsahu, který se týká jejich činnosti. O tomto školení musí být učiněn zápis. Školení se opakuje nejdéle jedenkrát za 3 roky vhodnou formou. Školení zaměstnanců Středisek správy a údržby dálnice a Střediska mostních provizorií (SMP) se provádí prostřednictvím vlastních odborně způsobilých zaměstnanců (dle nařízení vlády č. 592/2006 Sb. o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti ve znění pozdějších předpisů). Školení se opakuje nejméně jedenkrát za 12 měsíců. Směrnice uvádí, že na závěr každého školení musí být ověřeny znalosti přednášených bezpečnostních předpisů s tím, že je ponecháno na úvaze lektora, jakým způsobem ověření provede.

Pro školení má ŘSD vytvořeny dva dokumenty, a to:

- Osnovu periodického školení administrativních zaměstnanců ŘSD ČR z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti práce dle §103 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb.

- Osnovu periodického školení zaměstnanců SSÚD (SSÚRS) a SMP z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti práce dle § 103 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb. Zákoníku práce. V příloze č. 3 je tato osnova uvedena.

Zvláštní odborná způsobilost zaměstnanců je zajišťována kurzy a školeními, které organizuje personální odbor na základě požadavků vedoucích organizačních jednotek. Personální odbor zároveň vede evidenci o povinných školeních včetně intervalů školení, rozsahu a způsobu přezkoušení apod. Zaměstnanci v dělnických profesích se jich musí povinně zúčastňovat, a proto se na jednotlivých pracovištích vede přesná evidence požadavků a realizace. Jedná se o různá profesní školení, která jsou zakončena zkouškou a získáním určitého osvědčení např. školení jeřábníků, řidičů, elektrikářů, obsluhy mostní prohlížečky, vysokozdvížného vozíků apod.

4.4.2 Kontrolní činnost na úseku BOZP

Kontrolní činnost je upravena **Směrnicí GŘ č. 6/2012 Organizace, řízení a kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany a Směrnicí GŘ č. 4/2007 Pravidla bezpečnosti práce na dálnicích a silnicích**. Kontroly jsou prováděny pravidelně, a to:

- a) u SSÚD/RS a SMP minimálně jednou týdně mistrem a jednou za měsíc nadřízeným vedoucím zaměstnancem;
- b) minimálně jednou za 4 měsíce se provádí kontrola osobou odborně způsobilou v prevenci rizik (bezpečnostní technik odboru bezpečnosti);
- c) jednou ročně se provádí prověrka BOZP na všech organizačních jednotkách ŘSD ČR.

Roční prověrky jsou prováděny ve spolupráci s odborovou organizací a jejich součástí je kontrola zajištění PO a kontrola plnění úkolů v oblasti odpadového hospodářství. Na SSÚD/RS a SMP je garantem prověrky bezpečnostní odbor generálního ředitelství. Kontrola se provádí za přítomnosti vedoucích zaměstnanců provozního úseku generálního ředitelství, zástupců ZV OO Praha nebo ZV OO Brno, případně i zástupce odborového svazu. Dále se kontroly účastní vedoucí středisek a výkonní technici BOZP.

Při prověrkách se postupuje dle Metodiky roční prověrky. Z každé roční prověrky je vyhotoven zápis. Zápis obsahuje co je předmětem kontroly a výsledky kontroly, případně doporučení opatření k nápravě chyb a lhůty ke splnění těchto opatření. Autorka se v roce 2015 zúčastnila, v rámci přípravy této práce, roční prověrky na SSÚD/RS Poříčany a Domašov. Tyto kontroly byly velmi důkladné. Každá prověrka trvala celý den. Zápis z prověrky v Domašově je uveden v příloze č. 4.

Obsahem prověrky bylo:

1. Kontrola zápisu z minulé prověrky a kontrola splnění nařízených opatření (kdo a kdy závady odstranil).
2. Fyzická kontrola pracovišť areálu SSÚD včetně pracoviště na dálnici D1, kde působil cizí zhotovitel.

3. Kontrola dokumentace bezpečnosti práce

- školení BOZP (předložení karet zaměstnanců, prezenčních listin, lékařských potvrzení o povinných prohlídkách),
- doložení pravidelných týdenních kontrol vytypovaných pracovišť,
- doložení průběžných kontrol zaměstnanců na konzumaci alkoholu včetně všech náležitostí (podpisy 2 zaměstnanců a kontrolovaného pracovníka a písemného pověření, kdo může tyto kontroly vykonávat),
- kontrola knihy úrazů (zda jsou po úrazu uložena opatření k nápravě, zda měl zaměstnanec správná OOPP, zda neporušil předpisy).

4. Kontrola provozních řádů skladů (zda jsou správně uloženy a skladovány nebezpečné látky).

5. Kontrola dokumentace k technickým zařízením (návod k obsluze, doklad o technické způsobilosti) a kontrola mechanizace a autoprovozu (doklad o platné STK).

6. Kontrola dokumentace požární ochrany (způsob uložení nebezpečných materiálů, jejich označení, kontrola hasicích přístrojů apod.).

7. Kontrola odpadového hospodářství.

Všechny kontroly a prověrky jsou součástí každoročního hodnocení činnosti v oblasti BOZP. Také odborový svaz Pracovníků dopravy, silničního hospodářství a autoopravárenství Čech a Moravy (DOSIA) vydává pololetní a roční Zprávu o kontrolní činnosti. V následující tabulce jsou uvedeny prověrky, kterých se svazový inspektor bezpečnosti práce zúčastnil v letech 2012-2014.

Tabulka 7 Účast SIBP OS DOSIA na prověrkách BOZP u ŘSD ČR

<i>I. pol.2014</i>		<i>Rok 2013</i>		<i>Rok 2012</i>	
23.4.2014	- SSÚD č. 7 Podivín	03. a 04. 04. 2013	- SSÚD č. 12 Řehlovice, Petrovice	4. a 5. 4. 2012	- SSÚD č. 10 Ostrov u Stříbra a Rozvadov
24. 4. 2014	- SSÚD č. 6 Chrlice	14. 05. 2013	- SSÚD č. 9 Svojkovice	24. 4. 2012	- SSÚD č. 13 Poříčany
29. 4. 2014	- SSÚRS č. 5 Kocourovec	21. 05. 2013	SMP Brodek u Prostějova a Litomyšl	3. 5. 2012	- SSÚD č. 14 Pravy
27. 5. 2014	- SSÚD č. 14 Pravy	22. 05. 2013	- SSÚD č. 20 Ivanovice na Hané	9. 5. 2012	- SSÚRS č. 5 Kocourovec
28. 5. 2014	- SSÚD č. 13 Poříčany	10. 06. 2013	- SSÚD č. 4 Domašov	10. 5. 2012	- SSÚD č. 6 Chrlice
3. 6. 2014	- SSÚD č. 1 Mirošovice	11. 06. 2013	- SSÚD č. 3 Velký Beranov	11. 5. 2012	- SSÚD č. 7 Podivín
4. 6. 2014	- SSÚD č. 2 Bemartice	19. 06. 2013	- SSÚD č. 17 Chotoviny	23. 5. 2012	- SSÚD č. 1 Mirošovice
		20. 06. 2013	- SSÚD č. 8 Rudná u Prahy	13. 6. 2012	- SSÚD č. 11 Nová Ves
		25. 06. 2013	- SSÚD č. 23 Ostrava		
		26. 06. 2013	- SSÚD č. 22 Mankovice		

Zdroj: Zprávy o činnosti OS DOSIA (2012-2014) - Vlastní úprava

Z tabulky je zřejmé, že zástupce odborového svazu nebyl přítomen u všech prověrek. Vzhledem k velkému množství středisek byla uzavřena dohoda mezi ŘSD ČR a OS DOSIA o rozdělení účasti do dvouletého cyklu. Jak se uvádí v dostupných materiálech z let 2012-2014 hodnotí spolupráci s bezpečnostním odborem ŘSD ČR, s odborovou organizací a vedoucími středisek jako velmi dobrou s cílem jejího dalšího prohloubení.

4.5 Specifikace BOZP v oblasti údržby a oprav dálnic, silnic I. třídy a komunikačních objektů, vykonávané vlastními zaměstnanci

Jedním z nejrizikovějších povolání jsou práce, které souvisí se správou a údržbou komunikací dálničního typu. Řidiči často nerespektují dopravní omezení a ohrožují tak zdraví a život zaměstnanců ŘSD i jiných smluvních firem. SSÚD/RS mají ve své náplni letní práce na komunikaci např. opravy vozovek, mostů, dopravních značek, drobné zemní práce, sekání trávy, čištění a úklid odpočívek, nátěry ocelových konstrukcí, čištění kanalizace a úpravy vodorovného značení, atd. V zimním období nastupuje nepřetržitý pracovní provoz. Střediska zajišťují odklizení sněhu, náledí a námrazy z komunikací. Tyto činnosti jsou pro bezpečnost dopravy velmi důležité a nezbytné. Pro tyto práce je využívána speciální mechanizace a chemické materiály. V příloze č. 5 je zobrazeno rozmístění SSÚD a SSÚRS na komunikacích a jejich spravovaný úsek.

Kromě těchto činností vykonávají SSÚD/RS i práce, které nejsou závislé na ročním období např. výpomoc při odstraňování následků dopravních nehod včetně odtahů nepojízdných vozidel, spolupráce při ekologických haváriích, zřizování dočasného svislého značení, měřičské a průzkumné práce, kontroly, prohlídky apod. Souběžně, uvnitř areálu střediska, se vykonávají práce jako např. příprava potřebných chemických látek k údržbě vozovky, opravy strojů, dopravních značek, světel, stojanů atd.

Každá tato činnost musí být důkladně popsána a musí být zjištěna možná rizika, jejich analýza a vyhodnocení. Rizika se týkají hlavně zaměstnanců vykonávajících činnosti za provozu na komunikacích. Jedná se o práce a činnosti vykonávané v mimořádných podmínkách se zvýšeným rizikem ohrožení života a poškození zdraví fyzických osob. Je zde mimořádně důležitá povinnost dodržovat bezpečnostní předpisy, vztahující se k provádění prací nebo použití mechanizace, strojů a náradí. Celý systém slouží také vedoucím zaměstnancům při jejich povinnosti pravidelně seznamovat podřízené s předpisy k zajištění BOZP a s rizikem jejich práce.

Následující obrázek popisuje některá rizika a jejich hodnocení při činnostech spojených s údržbou a opravami na komunikacích. Z údajů uvedených na obrázku je patrné, že každé riziko musí být doplněno opatřením potřebným k odstranění rizika nebo alespoň k jeho minimalizaci. U všech uvedených případů je povinností zaměstnance splňovat podmínky zdravotní způsobilosti (vstupní, periodické a speciální lékařské prohlídky) a odborné způsobilosti (platná školení). Dále osoby musí používat výstražné oděvy s vysokou viditelností, výstražnou světelnou signalizaci, funkční mobilní zařízení (telefon), případně používat zvukové signalizace, postupovat v souladu s provozní dokumentací tunelů nebo provozním řádem mýtných bran a být maximálně soustředěný při pohybu na komunikaci. Mezi další opatření patří také zajištění pracoviště např. krátkodobou uzavírkou jízdního pruhu a organizace prací mimo dopravní špičku.

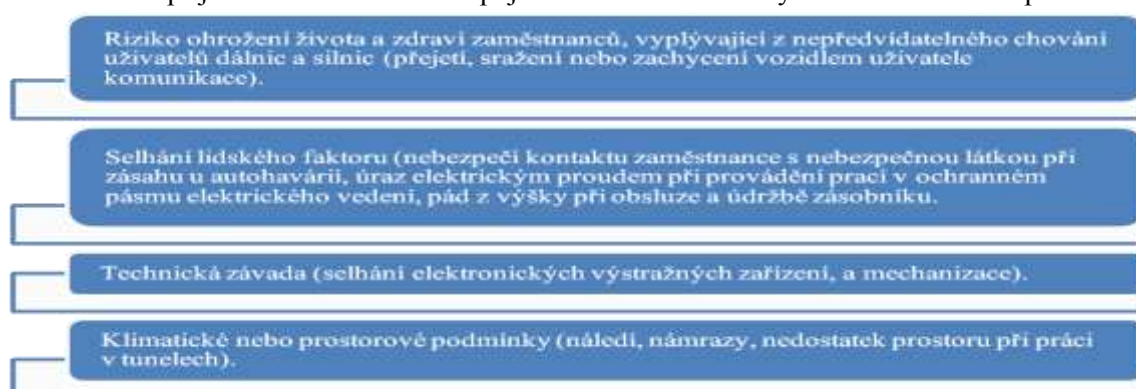
Obrázek 3 Rizika spojená s údržbou dálnic/rychlostních silnic za provozu

Druh nebezpečí	Specifikace nebezpečí	Stav při expozici	Legislativa	P pravděpodobnost ohrožení	N možné následky ohrožení	H názor hodnotitelů	mR míra rizika	Nápravná opatření
Mechanické	Náraz vozidla uživatele D/RS na vozidlo, signální vozík, jiné stroje	Nepozornost, nerespektování výstražného označení	Z. 361/2000 Sb., NV 591/2006 Sb., Z. 309/2006 Sb.	4	4	5	80	Dodržování pravidel bezpečnosti práce na D/RS za provozu, zajištění pracoviště signalizačními vozíky, používání výstražných oděvů, používat funkční telekomunikační spojení
	Pád, uklouznutí zaměstnance ze stroje, vozidla, korby,	Nedodržování zákazů vylézání na korby, části stroje	Z. 262/2006 Sb., Z. 309/2006 Sb.	3	2	2	12	Dodržování pracovních postupů, proškolení z problematiky pracovních úrazů a jejich následků
	Nežádoucí rozjetí a možné následné přejetí zaměstnance	Nesprávná technika jízdy a dodržování bezpečnosti při práci s pojízdným	Z. 391/2000 Sb., Z. 309/2006 Sb.	3	3	3	27	Dodržování technologických postupů, vyloučení přítomnosti osob v dráze pohyblivého se stroje,
	Ohrožení osob a uživatelů dálnic při couvání a otáčení	Činnost při údržbě D/RS	Z. 361/2000 Sb., Z. 309/2006 Sb., Z. 262/2006 Sb., Interní Směrnice ŘSD ČR	4	4	4	64	Správná technika jízdy, soustředěnost obsluhy stroje, a zajištění dobrého výhledu z kabiny stroje, stanovení signalizace
	Zasažení zaměstnance pracovním zařízením stroje	Činnost při údržbě D/RS v terénu		3	4	4	48	Proškolení zaměstnance, obsluhy, pracoviště s dohledem nad vykonávanou činností

Zdroj: Hodnocení rizik – Vlastní úprava (2015a)

Autorka prostudováním Katalogu rizik, materiálu Hodnocení rizik a pohovory s vedoucími SSÚD/RS vyhodnotila největší rizika v práci na komunikacích (nepříjemná rizika a značná rizika) v následujícím obrázku.

Obrázek 4 Nepříjemná a značná rizika spojená s údržbou dálnic/rychlostních silnic za provozu

Zdroj: Hodnocení rizik – Vlastní úprava (2015b)

4.6 Specifikace BOZP v oblasti údržby a oprav dálnic, silnic I. třídy a komunikačních objektů, vykonávané cizími firmami

Některé náročnější práce především v oblasti oprav komunikací jsou zajišťovány stavebními firmami a Ředitelství silnic a dálnic působí v roli investora. Tuto oblast BOZP upravuje **Směrnice generálního ředitele č. 7/2008 „Zavedení institutu stavebního koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“**. Směrnice je aplikací zákona č. 309/2006 Sb., část třetí, týkající se úlohy zadavatele stavby v BOZP při přípravě a realizaci stavby. V článku 1 definuje základní pojmy např. koordinátor BOZP, jiná osoba, plán BOZP. V dalších paragrafech Směrnice stanovuje zásady pro určení koordinátora BOZP, povinnosti specializované dodavatelské služby a dalších subjektů. Směrnice stanovuje, že otázky bezpečnosti práce a pracovního prostředí musí být nedílnou součástí každého projektu stavby. ŘSD vyžaduje, aby již v technické zprávě k projektové dokumentaci byly v potřebném rozsahu uvedeny a popsány požadavky na BOZP.

ŘSD zadává projekty, kdy se jedná o činnost v mimořádných podmínkách, tj. stavební práce za provozu, práce v nebezpečném prostředí, a proto projektová dokumentace musí obsahovat konkrétní požadavky a doklady o technologickém či pracovním postupu již v rámci přípravy v tzv. dodavatelské dokumentaci. Stavební firmy běžně využívají v rámci subdodávek další firmy a požadavky na kvalifikaci pracovníků jsou velmi pestré. Nezřídka se mezi nimi vyskytují i pracovníci ze zahraničí se špatnou znalostí češtiny a se zcela jinými návyky. Z toho všeho plyne, že na stavbě je obtížnější zavádění standardních bezpečnostních postupů. Firmy musí dodržovat všechna bezpečnostní pravidla a podmínky stanovené příslušnými zákony a vyhláškami a zároveň podmínky dané Ředitelstvím silnic a dálnic. Důležitá je koordinace požadavků na bezpečnost práce mezi všemi účastníky stavby.

4.6.1 Koordinátor BOZP

Dle výše uvedené Směrnice (2008, § 3), v případě, že při realizaci stavby nebo rekonstrukce a oprav je:

„a) celková předpokládaná doba trvání prací a činností delší než 30 pracovních dní, ve kterých budou vykonávány práce a bude na nich pracovat současně více než 20 fyzických osob po dobu delší než 1 pracovní den a nebo

b) celkový plánovaný objem prací a činností během realizace stavby přesáhne 500 pracovních dní v přepočtu na 1 fyzickou osobu,

je ŘSD povinno nejpozději do 8 dnů před předáním staveniště zhotoviteli, doručit oznámení o zahájení prací oblastnímu inspektorátu práce.“ Pokud stavba naplňuje výše uvedená kritéria a pokud budou na staveništi pracovat současně zaměstnanci více jak jednoho zhotovitele, musí být určený koordinátor BOZP.

Koordinátorem může být fyzická nebo právnická osoba, která je určená k provádění předem stanovených úkonů při přípravě stavby, případně i při realizaci stavby. Koordinátorem nemůže být osoba, která vede odborně realizaci stavby. Zároveň musí

splňovat stanovené předpoklady odborné způsobilosti. Koordinátor stavby má vždy smlouvu s ŘSD, jako zadavatelem a investorem stavby. Ve smlouvě jsou uvedeny všechny jeho povinnosti jak při přípravě tak i při realizaci stavby. V případě, že není povinnost stanovit koordinátora BOZP, ŘSD využívá vždy alespoň bezpečnostního technika, který dohlíží na průběh realizace prací na staveništi. Útvar bezpečnostního ředitele ŘSD pravidelně organizuje jednání zástupců společností, které vykonávají u organizace služby stavebního koordinátora BOZP s cílem předávání vzájemných poznatků a zkušeností.

Výstupem práce projektanta a koordinátora ve fázi přípravy je projektová dokumentace a plán BOZP na staveništi. Plán BOZP musí jednoznačně sdělit, jaká opatření pro zajištění bezpečnosti práce bude během výstavby potřeba na staveništi realizovat, tzn. jaké náklady vzniknou realizací opatření k zajištění bezpečnosti práce. Mezi důležité faktory přípravy patří např. vymezení staveniště, postupy k zamezení přístupu nepovolaných osob, zvolení správných průjezdních a průchozích profilů, způsob podzemních sítí apod.

Plán se přizpůsobuje i v průběhu realizace stavby. Koordinátor ve fázi realizace stavby může zcela přijmout mu předané postupy, které se pak stanou změnou plánu BOZP, nebo je zcela zamítnout a trvat na původním řešení uvedeném v plánu BOZP anebo, většinou na kontrolním dnu koordinátora, dohodnout s ostatními zhotoviteli kombinované řešení. Na základě upozornění koordinátora BOZP, v případě shledání neplnění základních bezpečnostních standardů, je akceptováno využívat institut zastavení nebo přerušení práce. V příloze č. 6 je uveden jako příklad rozsah činností, které prováděl koordinátor BOZP při opravě mostu na dálnici D5.

Od roku 2009 organizace provádí namátkové supervize činností koordinátorů BOZP působících na stavbách ŘSD ČR. Tyto kontroly jsou prováděny většinou bez předchozího ohlášení, aby bylo možno postihnout skutečný stav v denním provozu. Nejčastějšími závadami jsou např. nedostatečné zabezpečení prací s nebezpečím pádu, nepoužívání ochranných přileb, nepořádek na staveništi apod. Ke zvýšení povědomí zhotovitelů v péči o ochranu života a zdraví zaměstnanců stavby jsou na problémových stavbách kontrolní dny BOZP. V tomto případě i zápis z tohoto kontrolního dne může být formou úpravy plánu BOZP.

4.7 Mimořádné události a vývoj pracovní úrazovosti u ŘSD ČR

O tom, jak Ředitelství silnic a dálnic dodržuje předpisy BOZP a jak se jimi řídí, vypovídá také počet pracovních úrazů. Dělníkům dálniční údržby je na každém školení důrazně připomínána nebezpečnost provádění prací na komunikacích a nutnost přizpůsobení jejich chování při pohybu po komunikaci a v její těsné blízkosti. I přes různá opatření však nelze pracovní úraz zcela vyloučit. Většina pracovních úrazů však jsou běžná zranění jako např. poranění dolních končetin při pádu následkem uklouznutí, špatné došlápnutí, tržné rány na končetinách, přiražení prstů, popálení, poleptání,

zasažení předmětem apod. Nejzávažnější mimořádnou událostí při práci na dálnicích a silnicích je většinou náraz vozidla cizího řidiče do zaměstnance s následkem smrti.

Organizace sleduje jak ukazatel četnosti a závažnosti mimořádných událostí a pracovních úrazů, tak i průměrnou délku pracovní neschopnosti. Závažnost mimořádných událostí, které vznikly v důsledku nepředvídatelného chování uživatelů dálnic a silnic a ohrozily zaměstnance, vyskytující se na pracovišti, je důsledně evidován. Zápis obsahuje datum mimořádné události, její popis, jméno a adresu viníka včetně zaměstnavatele. Dále výsledek šetření Policie ČR a jejího rozhodnutí. Evidována je také výše škody na majetku ŘSD. Od roku 2006, kdy začalo toto důsledné evidování, se jedná především o nárazy zezadu do signalizačních vozíků, odstavených označených sypačů, nárazy do světelné šipky, ohrožení zaměstnanců při úklidu značení prací na komunikaci. Odhad materiálních škod je každoročně v řádech milionů korun.

Stav hlášených mimořádných událostí na pracovištích cizích zhotovitelů paradoxně bývá velice nízký, např. v roce 2014 bylo hlášeno pouze 7 případů. Toto vede k domněnce o špatné evidenci nebo o vysoce efektivní činnosti bezpečnostních techniků. Autorka práce vybrala některé mimořádné události v roce 2014, které jsou uvedené v příloze č. 7. Počet mimořádných událostí a pracovních úrazů zaměstnanců ŘSD v letech 2009 – 2014 uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 8 Počet mimořádných událostí a pracovních úrazů vlastních zaměstnanců ŘSD v letech 2009- 2014

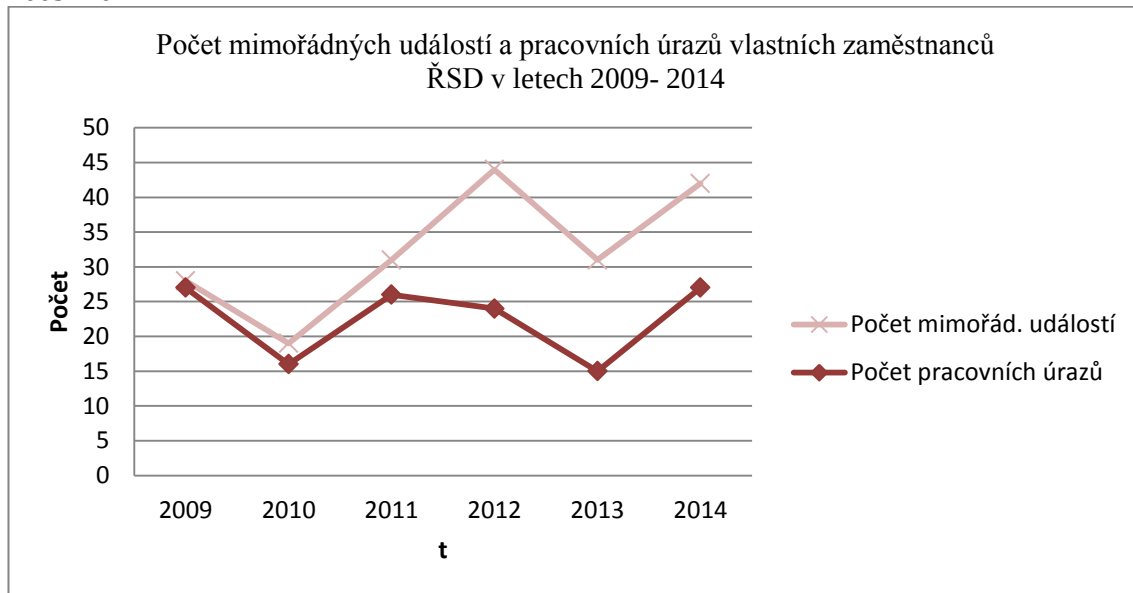
Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celkový počet zaměstnanců	1763	1822	1663	1675	1728	1770
Počet mimořádných událostí	28	19	31	44	32	42
Počet pracovních úrazů	27	16	26	24	15	27
z toho: smrtelných	0	0	0	1	0	1
z toho: těžkých prac.úrazů (délka hospitalizace delší jak 5 dnů)	1	0	2	0	2	2

Zdroj: Vnitropodnikové statistiky (2010-2014) - Vlastní úprava

V roce 2009 bylo registrováno 28 mimořádných událostí, v roce 2010 došlo ke snížení. Naopak v roce 2011 bylo registrováno o 12 mimořádných událostí více než v roce 2010, v roce 2012 dokonce stoupl počet na 44 mimořádných událostí. V roce 2013 bylo registrováno 31 mimořádných událostí na komunikacích, kdy došlo k ohrožení pracovišť ŘSD ČR. V 8 případech byly zaslány dopisy na SÚIP se žádostí o prověření dodržování předpisů BOZP u organizací, jejichž zaměstnanci byli viníci výše uvedených mimořádných událostí. V roce 2014 bylo registrováno 42 mimořádných událostí, z čehož ve 4 případech zaslány hlášení SÚIP. Z tabulky je patrné, že nejvíce mimořádných událostí bylo v letech 2012 a 2014. V roce 2009 bylo zaznamenáno 27 pracovních úrazů s pracovní neschopností nad 3 kalendářní dny, z čehož v jednom případě se jednalo o těžký pracovní úraz. V roce 2010 bylo evidováno o 11 úrazů méně oproti roku 2009. Jednalo se o úrazy dělníků dálniční údržby, z čehož jeden byl následkem nepředvídatelného chování uživatelů (náraz kamionu do vozidla ŘSD).

V roce 2011 došlo k nárůstu na 26 pracovních úrazů s pracovní neschopností nad 3 dny. Dvě zranění byla hodnocena jako vážná. V tomto roce byl alarmující nárůst závažnosti pracovních úrazů.

Graf č. 2 Počet mimořádných událostí a pracovních úrazů vlastních zaměstnanců ŘSD v letech 2009- 2014

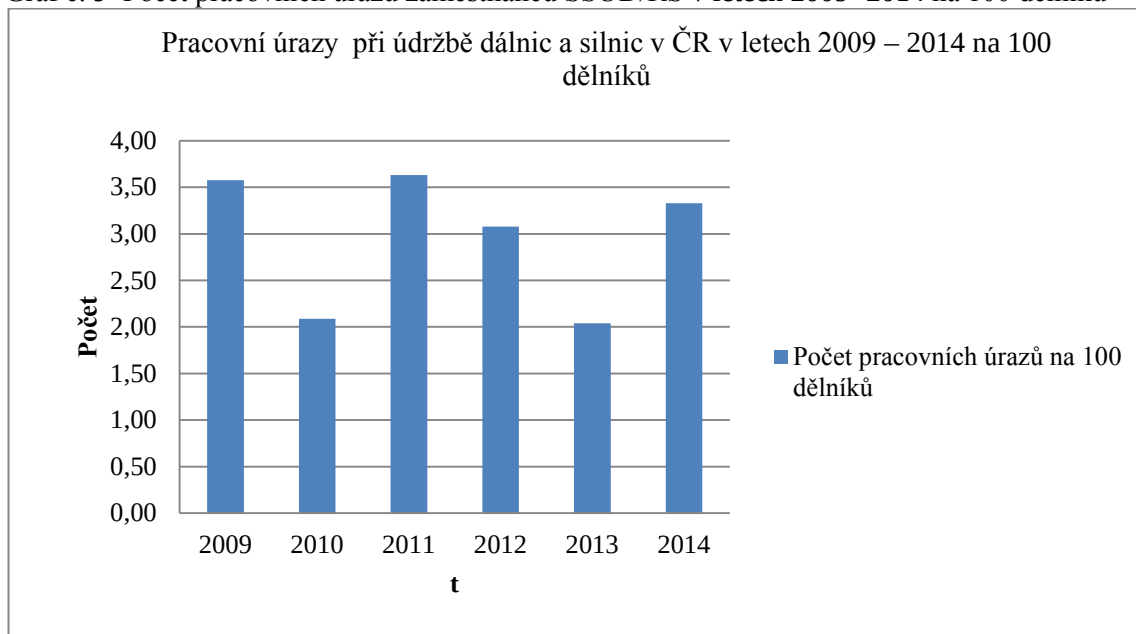

Zdroj: Vnitropodnikové statistiky (2010-2014) - Vlastní úprava

V letech 2012 a 2013 dochází ke snižování pracovních úrazů. V roce 2012 se však stal jeden smrtelný úraz při pracovní činnosti na dálnici D1, kde řidič kamionu srazil zaměstnance, který manipuloval s dopravním značením zabezpečovacího vozíku. Tento smrtelný úraz byl předmětem hloubkové kontroly Oblastního inspektorátu práce v Brně o dodržování zásad BOZP. Hloubková kontrola nezjistila pochybení. V roce 2013 bylo zaznamenáno 15 pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny. Všechny pracovní úrazy vznikly na SSÚD/RS, z čehož 2 těžké úrazy vznikly při činnostech zaměstnanců na komunikacích (dopravní nehoda a zásah předmětem při nakládání nepojízdného vozidla uživatele dálnice). V roce 2014 dochází k nárůstu jak mimořádných událostí, tak i počtu pracovních úrazů. Z 27 pracovních úrazů jsou 2 těžké (náraz kamionu do soupravy provádějící strojní sečení) a 1 smrtelný pracovní úraz (sražení zaměstnance kamionem při provádění prací na odvodňovacím systému mostu). Z grafu patrné, že ještě v letech 2009 až 2011 byla skoro každá mimořádná událost spojena s pracovním úrazem. Tento stav se v následujících letech daří změnit lepším zabezpečením zaměstnanců při práci na komunikacích.

Důležitým ukazatelem hodnocení bezpečnosti práce je počet pracovníků úrazů na 100 zaměstnanců. V následujícím grafu je uvedený počet pracovních úrazů dělníků dálniční údržby v letech 2009 až 2014 na 100 zaměstnanců.

Graf č. 3 Počet pracovních úrazů zaměstnanců SSÚD/RS v letech 2009- 2014 na 100 dělníků

Zdroj: Vnitropodnikové statistiky (2019-2014) - Vlastní úprava

V grafu je uveden počet pracovních úrazů na 100 dělníků dálniční údržby. Z grafu je patrné, že ukazatel četnosti pracovních úrazů se v roce 2010 oproti roku 2009 snížil o 42%, v roce 2011 oproti roku 2010 zvýšil o 74 %, v roce 2012 oproti roku 2011 snížil o 15 %, v roce 2013 oproti roku 2012 snížil o 34 % a v roce 2014 oproti roku 2013 zvýšil o 63 %. Nárůst pracovních úrazů je zapříčiněn i vyšším počtem zprovozněných úseků dálnic a silnic I. třídy a bohužel i větší agresivitou účastníků provozu na komunikacích.

Následující obrázek uvádí počet pracovních úrazů a délku pracovní neschopnosti za rok 2014 u dělníků dálniční údržby.

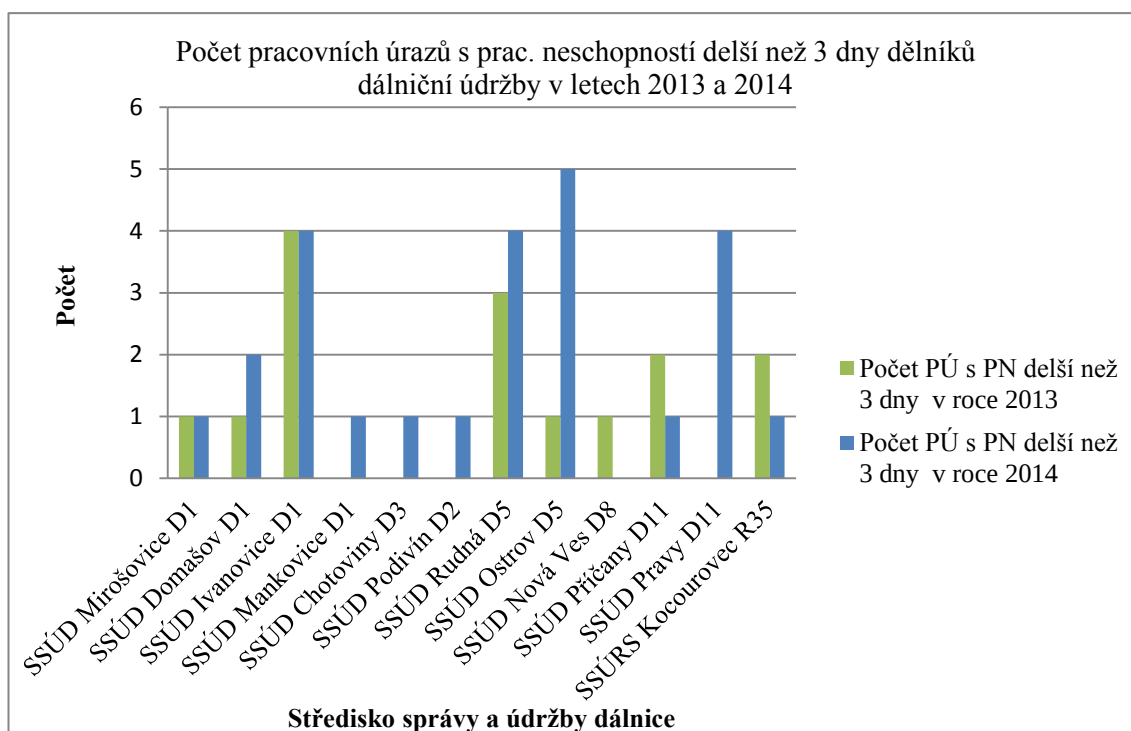
Obrázek č. 5 Počet pracovních úrazů a délka pracovní neschopnosti dělníků dálniční údržby v roce 2014

SSÚD/RS	Počet PÚ s PN delší než 3 dny	Délka prac. neschopnosti	Pozn.
SSÚD Mirošovice D1	1	9 + 31 ¹⁾	
SSÚD Domašov D1	2	303	
SSÚD Ivanovice D1	4	87	
SSÚD Mankovice D1	1	16	
SSÚD Chotoviny D3	1	19	
SSÚD Podivín D2	1	79	
SSÚD Rudná D5	4	76	Z toho jeden smrtelný
SSÚD Ostrov D5	5	447 + 40 ¹⁾	
SSÚD Příchany D11	1	157	
SSÚD Pravy D11	4	222	
SSÚRS Kocourovce R35	1	191	
Celkem	25	1606 + 71¹⁾	¹⁾ Pracovní neschopnost přecházející z roku 2013

Zdroj: Vnitropodnikové statistiky (2014) - Vlastní úprava

Jak obrázek vypovídá, organizace sleduje kromě počtu pracovních úrazů i délku pracovní neschopnosti spojenou s těmito úrazy. Bohužel, chybí relevantní statistiky, které by vyčíslily celkové náklady na pracovníka v pracovní neschopnosti, případně náklady další péče např. rehabilitace. V následujícím grafu je uveden přehled počtu pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny u dělníků dálniční údržby na SSÚD/RS.

Graf č. 4 Počet pracovních úrazů, s pracovní neschopností delší než 3 dny, dělníků dálniční údržby v letech 2013 a 2014

Zdroj: Vnitropodnikové statistiky (2013-2014) - Vlastní úprava

Z grafu je patrné, že k těmto úrazům dochází na dálnicích po celé republice. Graf dokládá i uvedenou tabulku č. 7 na str. 38, kdy se v roce 2014 zvýšil počet pracovních úrazů z 15 na 27. Z celkového počtu bylo 25 pracovních úrazů právě na SSÚD/RS (z toho 2 těžké pracovní úrazy a 1 smrtelný). Smrtelný pracovní úraz se týkal dělníka dálniční údržby na středisku Rudná. Z grafu je také patrné, že SSÚD/RS Mankovice a Chotoviny byla otevřena až v průběhu roku 2013 a tudíž k pracovním úrazům došlo až následující rok.

5 Zhodnocení systému BOZP v ŘSD ČR a doporučení pro další rozvoj

Na základě získaných poznatků ze studia organizace autorka, jako pomocný nástroj zhodnocení systému, zvolila SWOT analýzu. SWOT analýza identifikuje silné a slabé stránky podniku ve vztahu k příležitostem a hrozbám, jejichž původcem je vnější prostředí. Analýza je především určena pro firmy v podnikatelském prostředí, avšak i v příspěvkové organizaci lze tuto metodu pro oblast BOZP využít. V následující tabulce jsou uvedeny silné a slabé stránky systému BOZP a příležitosti a hrozby v organizaci Ředitelství silnic a dálnic ČR.

Tabulka č. 9 SWOT analýza v oblasti BOZP v organizaci ŘSD ČR

Silné stránky	Slabé stránky
• Dobře zpracovaný systém vnitřních předpisů BOZP • Důsledná a pravidelná vyhledávání potenciálních rizik • Kvalifikovaní specialisté BOZP • Pravidelná školení BOZP • Časté a pravidelné kontroly dodržování BOZP	• Nezačlenění managementu BOZP do IMS • Nedostatek vlastních bezpečnostních techniků • Neexistující statistiky celkových nákladů na léčbu zaměstnanců po pracovním úrazu včetně následné péče
Příležitosti	Hrozby
• Zavedení ČSN OHSAS 18001:2008 • Důsledné dodržování označování pracovních míst při práci na komunikacích a využívání moderních technologií při práci na komunikacích • Omezení externích firem ve funkci koordinátora BOZP • Odstranění formalizmu při uplatňování a dodržování předpisů BOZP	• Agresivní chování uživatelů komunikací • Nedodržování BOZP u externích stavebních firem

Zdroj: Vlastní vyhotovení (2015)

• Silné stránky

Dobře zpracovaný systém vnitřních předpisů BOZP

ŘSD využívá, kromě závazných právních předpisů, systém vnitropodnikových směrnic

a nařízení. Tyto vnitřní předpisy jsou pravidelně aktualizovány a ovlivňují celý systém BOZP organizace.

Důsledná a pravidelná vyhledávání potenciálních rizik

ŘSD věnuje vyhledávání a identifikování nebezpečí vztahujících se k prováděným činnostem vysokou pozornost. Jsou používány jak matematické analýzy výpočtu pravděpodobnosti výskytu rizika, tak i kvalitativní metody, stanovující rozsah rizika, zpracovávané kvalifikovanými odborníky. Analyzují se všechny možné příčiny nebezpečí, aby mohla být stanovena jejich četnost, povaha a případně i doba trvání.

Kvalifikovaní specialisté BOZP

Organizace má k dispozici vlastní zaměstnance s odbornou specializací v oblasti BOZP, kteří zabezpečují kromě příslušných metodik i kontrolní činnost. Tito zaměstnanci splňují pro tuto činnost stanovená kritéria.

Pravidelná školení BOZP

ŘSD informuje své pracovníky s možnými riziky na pravidelných školeních BOZP. Tímto se organizace snaží předcházet pracovním úrazům. Důraz je kladen především na školení dělníků dálniční údržby. Kromě nástupních školení probíhají další školení v intervalu jednoho roku.

Pravidelné kontroly dodržování BOZP

Kontrolní činnost je zaměřena na dodržování všech předpisů BOZP s cílem co nejvíce omezit počet pracovních úrazů. Je prováděna v souladu s Ročním plánem prověrek a za účasti zástupců odborové organizace případně odborového svazu. O kontrolní činnosti je vedena a archivována podrobná dokumentace.

• Slabé stránky

Nezačlenění managementu BOZP do IMS

Nejvýraznější slabou stránkou je to, že systém BOZP není součástí integrovaného systému managementu (IMS), kam v organizaci patří finanční management, management výstavby a management kvality. Nastavení procesů v oblasti BOZP by přispělo k lepší orientaci v této problematice nově nastupujícím zaměstnancům, především na pozici řídicího managementu organizace.

Nedostatek vlastních bezpečnostních techniků

Slabou stránkou je nedostatek vlastních bezpečnostních techniků. V organizaci pracují v současné době pouze 4 bezpečnostní technici. Kdyby tuto činnost vykonávali vlastní zaměstnanci, snížily by se náklady na externí služby.

Neexistující statistiky nákladů na léčbu zaměstnanců po pracovním úrazu včetně následné péče

Personální odbor vede evidenci pracovních úrazů a dobu pracovní neschopnosti. Avšak dále již nevede statistiky celkových vynaložených nákladů na zaměstnance, který utrpěl pracovní úraz a u něhož je potřebná následná péče, včetně dalšího finančního příspěvku

poskytovaného organizací. Tato statistika by pomohla v argumentaci např. o vyjednání lepšího připojištění rizikových zaměstnanců.

- **Příležitosti**

Zavedení ČSN OHSAS 18001:2008

Významnou příležitostí je získání certifikátu ISO, který organizace nevlastní. Vzhledem k tomu, že velké stavební firmy většinou tento certifikát vlastní, bylo by i pro ŘSD jako investora jeho vlastnictví jistou výhodou. Zvýšilo by tím také povědomí o dobré úrovni vedení BOZP v organizaci.

Důsledné dodržování označování pracovních míst při práci na komunikacích a využívání moderních technologií při práci na komunikacích

Odstranění formalizmu při uplatňování a dodržování předpisů BOZP

Zajištěním koordinovaného přístupu v prosazování a vynucování dodržování všech předpisů souvisejících s ochranou zdraví a života a zároveň využívání nových moderních technologií, které usnadní práci v rizikových prostředích lze dosahovat stále bezpečnějších podmínek pro zaměstnance.

Omezení externích firem ve funkci koordinátora BOZP

Příležitostí pro organizaci je navýšit počet specialistů koordinátorů a bezpečnostních techniků tak, aby na stavbách a opravách komunikací působil pracovník přímo odpovědný managementu ŘSD.

- **Hrozby**

Agresivní chování uživatelů komunikací

I přes opatření přijímaná ŘSD k bezpečnosti práce dělníků dálniční údržby, dochází ke smrtelným pracovním úrazům. Nejzávažnější následky má náraz vozidla cizího řidiče. Ve větší míře dochází i k majetkovým škodám, a to tzv. totálnímu zničení výstražných a předzvěstných vozíků.

Nedodržování BOZP u externích stavebních firem

Zejména malé podniky, které se podílejí na opravách a údržbě nemají důsledně zpracovaný management BOZP a dochází k častějšímu porušování pravidel. Nejhorším důsledkem může být penalizace dodavatele nebo odstoupení od smlouvy mnohdy spojené se značným zdržením stavby a i se soudními nebo mimosoudními jednání.

5.1 Doporučení pro organizaci

K naplnění hlavního cíle práce, a to doporučení v oblasti BOZP autorka vycházela z celkového rozboru systému BOZP včetně řízení rizik. Kromě využití SWOT analýzy, zhodnocení silných a slabých stránek a příležitostí a hrozeb, vyplynula při hodnocení systému další doporučení.

V oblasti managementu BOZP by, dle názoru autorky, organizace měla více podporovat efektivní uplatňování předpisů BOZP v praxi přímo na jednotlivých pracovištích a dbát

na důslednost plnění všech přijatých opatření. V organizaci stále dochází k průběžným aktualizacím jednotlivých vnitropodnikových směrnic a nařízení týkajících se BOZP. Autorka by však doporučila systém BOZP začlenit do integrovaného systému managementu (dále IMS). IMS umožňuje efektivní řízení procesů a činností zaměřených na celkový rozvoj organizace, minimalizaci dopadů stavebních a údržbových činností na životní prostředí a vytvoření zdraví neohrožujícího a bezpečného pracovního prostředí na každém pracovišti. Dále by autorka doporučila managementu a odborové organizaci, získání certifikátu ISO. Zvýšilo by prestiž organizace minimálně v očích zaměstnanců a veřejnosti. Na otázky týkající se zavedení této koncepce autorka však nedostala od managementu žádné odpovědi.

Autorka se domnívá, že by bylo vhodné zvýšit povědomost všech zaměstnanců, zejména technickohospodářských, o důležitosti bezpečnosti práce např. pomocí nástěnek, intranetu, plakátů apod. Management by měl uskutečnit všechny potřebné kroky k zapojení organizace do programu „Bezpečný podnik“. Splněním požadavků tohoto programu také prokázat, že v oblasti BOZP plní víc než mu ukládají normy stanovené právními předpisy.

Identifikace a řízení rizik patří v organizaci k velice dobře fungujícímu systému. Autorka pouze doporučuje zahrnout nová rizika, vyplývající z využívání moderních technologií např. výskyt nebezpečných chemických látek. Dále více využívat přímých poznatků jednotlivých zaměstnanců a umožnit jim přímý podíl spoluzodpovědnosti za zlepšení pracovního prostředí. K ochraně vlastních zaměstnanců při práci za provozu je potřeba důsledně označovat pracoviště výstražnými světelnými zařízeními a kontrolami používání OOPP.

Organizace má kvalifikované specialisty BOZP, avšak nedostatek bezpečnostních techniků. Autorka doporučuje podporovat celoživotní vzdělávání těchto zaměstnanců a plně nahradit služby externích firem.

V oblasti školení BOZP autorka doporučuje zlepšit přístup ke školení u technickohospodářských pracovníků. Autorka práce prostudováním vnitroorganizačních dokumentů zjistila, že osnovy školení BOZP jsou naprosto totožné pro dělníky v rizikových provozech a technickohospodářské pracovníky. Jediný rozdíl je v osobě lektora. U administrativních zaměstnanců může toto školení provádět i jejich bezprostřední vedoucí. Problém, dle autorky, nastává v okamžiku, kdy nadřízený není dostatečně zkušený nebo byl do této funkce jmenován bezprostředně před nástupem nového pracovníka. Z autorčiny zkušenosti také ověření znalostí u těchto zaměstnanců je prováděno čistě formálně, pouhým podpisem. Proto autorka doporučuje využít pro školení BOZP u administrativních pracovníků e-learning a testování formou elektronických testů s okamžitou zpětnou vazbou o výsledku testu.

Dle autorky, v kontrolní činnosti BOZP, by organizace měla přenést větší zodpovědnost na střední management, resp. jednotlivé vedoucí středisek a oddělení. Autorka při své účasti na roční prověrce zjistila, že se vyskytují problémy ve špatné komunikaci

s provozním úsekem generálního ředitelství, který řídí metodicky provoz SSÚD/RS a orgány kontroly a odborového svazu. Autorka doporučuje vytvořit efektivní ekonomické motivace zaměstnanců provozního úseku, které povedou ke zlepšení tohoto stavu.

Doporučení autorky v oblasti prevence pracovních úrazů vychází především z podnikových statistik a jejich nedostatků. Je nezbytné monitorovat zdravotní stav, především zaměstnanců v rizikových skupinách, jejich absence, stížnosti na zdravotní potíže a případné fluktuace. V oblasti prevence podporovat programy péče o zdraví zaměstnanců např. příspěvky na plavání, úhradu členství ve sportovních klubech apod. v podnicích. Dále autorka doporučuje zaměřit se na zpětné začleňování zaměstnanců po vážném pracovním úrazu a vytvořit zásady pro ekonomické hodnocení vynakládaných do oblasti pracovních úrazů. Také zaměstnanci by mohli být více motivováni k dodržování pravidel bezpečné práce. Nejefektivnějším trestem je bezesporu finanční sankce nebo ukončení pracovního poměru.

Všechna doporučení, která autorka uvádí, by měla přispět k lepší organizaci práce a pracovního prostředí, ke zvýšení motivace a k pozitivnímu obrazu organizace ve společnosti.

6 Závěr

Práce se zabývala bezpečností a ochranou zdraví zaměstnanců při práci, která je jednou z nejdůležitějších součástí pracovního práva. Jejím cílem je vytvoření takových pracovních podmínek, které zlepší zdraví a vnitřní pohodu pracovníků. BOZP si prošla postupným vývojem a dnes je významným faktorem firemní kultury všech subjektů na pracovním trhu. K jejímu úspěšnému zavádění v organizaci je nezbytné trvalé spolupráce všech zúčastněných stran, managementu, zaměstnanců, odborů nebo zástupce zaměstnanců. BOZP má bezprostřední dopad na spokojenost zaměstnanců i na ekonomické faktury, např. produktivitu práce, míru absencí, fluktuace apod.

V teoretické části bakalářské práce byly vysvětleny základní pojmy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jako podklad pro vysvětlení těchto pojmů se autorka řídila normou ČSN OHSAS 18001:2007 – Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dále autorka představila některé z institucí v Evropské unii i v České republice a jejich náplň, např. Evropskou agenturu pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, Evropské observatorium rizik agentury, Eurostat. Z jeho statistik zpracovala v grafu údaje o počtu smrtelných úrazů v ekonomice v ČR a zemích, se kterými bezprostředně sousedí. V České republice mezi nejdůležitější orgány působícími v oblasti BOZP patří ministerstvo práce a sociálních věcí, Českomoravská konfederace odborových svazů a Státní úřad inspekce. Autorka práce představila základní právní předpisy v oblasti BOZP, a to jak evropské např. Evropská rámcová směrnice o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, tak i nejdůležitější české. Především Zákoník práce, ze kterého vychází i další legislativa a Zákon č. 309/2006 Sb. Tato část práce byla uzavřena hodnotícím komentářem.

V analytické části bakalářské práce autorka provedla rozbor BOZP v organizaci Ředitelství silnic a dálnic ČR. Jedná se o příspěvkovou organizaci s rozsáhlou organizační strukturou, která se, kromě jiného, zabývá výstavbou a modernizací dálnic a silnic I. třídy a zabezpečením pravy, údržby a oprav dálnic a silnic I. třídy.

Bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců v ŘSD ČR prošla v předcházejících letech velkými změnami a neustále se vyvíjí. Především od roku 2009 dochází k výraznému zlepšování organizace práce, k neustálému vyhledávání potenciálních rizik ve všech činnostech, které organizace provádí. Oblasti BOZP se v organizaci přikládá stále větší důležitost. Nejvýznamnější důraz je kladen především na bezpečnost vlastních zaměstnanců - dělníků na Střediscích správy a údržby dálnic a rychlostních silnic. Hlavní důraz je kladen na komunikaci a informovanost o rizicích, která je ohrožují na jejich pracovištích.

Z rozboru vyplynulo, že Ředitelství silnic a dálnic provádí své činnosti v oblasti BOZP v souladu s platnou legislativou. Autorka nezjistila žádné důležité pochybení. Organizace má zpracovaný i systém vlastních směrnic a provozních nařízení. Dobře fungující je i oblast řízení rizik, oblast kontroly dodržování předpisů a dokumentace o pracovních úrazech a mimořádných událostech a péče o zaměstnance. Organizace

provádí jak vstupní tak i následná školení BOZP apod. Tyto skutečnosti si autorka ověřila přímo účastí při roční prověrce v jedné z organizačních složek podniku a osobními návštěvami středisek správy a údržby dálnic (SSÚD Rudná a SSÚD Mirošovice) a Středisko mostních provizorií v Brodce u Prostějova, kde provedla nestrukturované rozhovory s dělníky dálniční údržby. Zároveň se zúčastnila jednoho výjezdu dělníků na dálnici D1 při opravě středových svodidel za provozu. V rámci sdílení informací autorka studovala např. Výroční zprávy, Zřizovací dokumenty, vnitropodnikové materiály a statistiky, týkající se oblasti BOZP.

Bakalářská práce se také zabývala oblastí mimořádných událostí a pracovních úrazů. Lidský faktor se podílel a stále podílí na pracovní úrazovosti. Na počtu mimořádných událostí se však odráží i neohleduplné jednání uživatelů komunikací – řidičů, kteří se plně nevěnují řízení a nerespektují přechodná značení, snížení rychlosti a způsobí dopravní nehodu se smrtelným úrazem. S využitím metody časového srovnávání vývoje v období 2009 – 2014 bylo provedeno srovnání počtu pracovních úrazů z celkového počtu zaměstnanců a dělníků dálniční údržby. Data o pracovní úrazovosti byla zaznamenána v tabulkách a v grafickém vyjádření. Všechny grafy s porovnávanými údaji byly doplněny vysvětlujícím komentářem.

Na základě těchto poznatků byla zpracována SWOT analýza v oblasti BOZP. Jednotlivé body SWOT analýzy autorka popsala v dalším textu. V této části práce autorka také předložila i doporučení pro management organizace, který vychází z celkového rozboru BOZP v ŘSD ČR.

Přínosem této práce je provedení SWOT analýzy v oblasti BOZP a rozbor BOZP včetně porovnání mimořádných událostí a pracovních úrazů v posledních letech. SWOT analýza dosud nebyla v organizaci zpracována. Celá práce bude předložena managementu organizace k dalšímu využití a provedení případných změn v oblasti BOZP.

Literatura

Monografie

HŮRKA, P. *Ochrana zaměstnance a flexibilita zaměstnání*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2009. 192 s. ISBN 978-80-9037-860-4.

KOUBEK, J. *Personální práce v malých a středních firmách*. 3. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 264 s. ISBN 978-80247-2202-3.

KOUBEK, J. *Řízení lidských zdrojů: Základy moderní personalistiky*. 4. rozš. a dopl. vyd. Praha : Management Press, 2012. 400 s. ISBN 978-80-7261-168-3.

MALÝ, St. a kol., *Prevence pracovních rizik. díl I*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i. 2009. 118 s. ISBN 978-80-86973-76-0.

MAREK, J., SKŘEHOT, P. *Bezpečný podnik: Základy aplikované ergonomie*. 1. vyd. Praha: VÚBP, v. v. i. 2009. 118 s. ISBN 978-80-86973-58-6.

NEUGEBAUER, T. *Bezpečnost a hygiena práce v kostce neboli o čem je současná BOZP*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 260 s. ISBN 978-80-7357-556-4.

NĚMEC, O., BUCMAN, P., ŠIKÝŘ, M. *Personální management*. 1. vyd., Praha: VŠEM, 2008. 369 s. ISBN 978-80-86730-31-8.

SMEJKAL, V., RAIS, K. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4. aktual. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2013. 488 s. ISBN 978-80247-4644-9.

ŠENK Zd., *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci prakticky a přehledně*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2009. 279 s. ISBN 978-80-7263-551-1.

Primární zdroje

ČSN OHSAS 18001. ČESKÁ TECHNICKÁ NORMA: *Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci - Požadavky*. 2. vyd. Praha: Český normalizační institut, 2008. 40 s.

Česká republika. *Zákoník práce, část pátá: Bezpečnost a ochrana zdraví při práci*. In: Zákon č. 262/2006 Sb. 2006. [online]. 2015 [cit. 2015-05-05] Dostupné z WWW: http://www.fulsoft.cz/33/262-2006-sb-zakon-zakonik-prace-ve-zneni-ucinnem-k-1-1-2015-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTl4cdX9Ek5l8trfB9QhD2JsCD-vMUnwPlw/?query=Z%E1kon%20%E8.%20262%2F2006%20Sb.2006&serp=1

Česká republika. *Zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, část první: Další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích*. In: Zákon č. 309/2006 Sb. 2006. [online]. 2015 [cit. 2015-05-05] Dostupné z WWW:

http://www.fulsoft.cz/33/309-2006-sb-zakon-kterym-se-upravuji-dalsi-pozadavky-bezpecnosti-a-ochrany-zdravi-pri-praci-v-pracovnepravnich-vztazich-a-o-zajisteni-bezpecnosti-a-ochrany-zdravi-pri-cinnosti-nebo-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTl4cdX9Ek5l8mkTpcCKvwisCD-vMUnwPlw/?query=Z%E1kon%20%E8.%20309%2F2006%20Sb.2006&serp=1

Česká republika. *Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů*. In: Zákon č. 258/2000 Sb. 2000. [online]. 2015 [cit. 2015-05-05] Dostupné z WWW:

http://www.fulsoft.cz/33/258-2000-sb-zakon-o-ochrane-verejneho-zdravi-a-o-zmene-nekterych-souvisejicich-zakonu-ve-zneni-ucinnem-k-1-1-2015-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTnSy6WrdQ6E2j_zdX4c0qNUCD-vMUnwPlw/?query=Z%E1kon%20%E8.%20258%2F2000%20Sb.%202000&serp=1

Česká republika. *Zákon o požární ochraně*. In: Zákon č. 133/1985 Sb. 1985. [online]. 2015 [cit. 2015-05-05] Dostupné z WWW:

http://www.fulsoft.cz/33/133-1985-sb-zakon-ceske-narodni-rady-o-pozarni-ochrane-ve-zneni-ucinnem-k-1-5-2014-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTjUhImUJPPhYnNW-dXIK3qACD-vMUnwPlw/?query=Z%E1kon%20%E8.%20133%2F1985%20Sb.%201985&serp=1

DOSIA. *Kolektivní smlouva vyššího stupně pro rok 2014 uzavřená mezi Odborovým svazem pracovníků dopravy, silničního hospodářství a autoopravárenství Čech a Moravy a Svazem dopravy ČR* [online]. 2015 [cit.2015-05-05]. Dostupné z WWW: <http://www.dosia.cz/PDF/Web2014/KSVS2014PO.pdf>

Podnikové zdroje

Zřizovací listina ŘSD ČR, 9 s. [online] 2014 [cit. 2014-10-15]. Dostupná z WWW: <http://www.rsd.cz/Organizace-RSD/Zrizovaci-listina/>

Výroční zpráva za rok 2013 ŘSD ČR, 50 s. [online] 2014 [cit. 2014-12-15]. Dostupná z WWW: <http://www.rsd.cz/doc/Organizace-RSD/Vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-2013>

Směrnice generálního ředitele č. 1/2014, Organizační řád, verze 3, 2015, 64 s. [s. n.].

Směrnice generálního ředitele č. 6/2012, Organizace, řízení a kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany, 2012, 24 s. [s. n.].

Směrnice generálního ředitele č. 4/2007, Pravidla bezpečnosti práce na dálnicích a silnicích, 2007, 10 s. [s. n.].

Směrnice generálního ředitele č. 12/2005, Zavedení jednotného uplatňování závazných pravidel a doporučení pro systém řízení a správy rizik v podmínkách ŘSD ČR, novelizace 2014, 7 s. [s. n.].

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Směrnice generálního ředitele č. 11/2007, Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a ochranných nápojů, 2008, 8 s. [s. n.].

Směrnice generálního ředitele č. 4/2014, Plnění požadavků zdravotní způsobilosti, 2014, 10 s. [s. n.].

Směrnice generálního ředitele č. 12/2007, Hlášení, šetření, evidence pracovních úrazů a náhrada škody v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, novelizace 2011, 9 s. [s. n.].

Směrnice generálního ředitele č. 7/2008, Aplikace zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – zavedení institutu stavebního koordinátora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, 2008, 8 s. [s. n.].

Hodnocení rizik ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců ŘSD ČR, 2012, 32 s. [s. n.].

Internetové zdroje

BOZPinfo (2015a): *Encyklopedie BOZP* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z WWW:

http://bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/tema-bozpinfo/pracovni_urazovost140424.html

BOZPinfo (2015b): *Národní akční program bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro období 2015 – 2016* [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z WWW:

http://www.bozpinfo.cz/win/legislativa/pravni_predpisy/rada_vlady_bozp/narodni_akcni_program150127.html

Europa.eu (2015a): Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. 2015 [cit. 2015-05-14]. Dostupné z WWW: <https://osha.europa.eu/cs/about>

Europa.eu (2015b): Evropské observatorium rizik [online]. 2015 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z WWW: <https://osha.europa.eu/cs/riskobservatory>

Europa.eu (2015c): Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. 2015 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z WWW: <https://osha.europa.eu/cs/about-eu-osha/national-focal-points/czech-republic>

Europa.eu (2015d): Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. 2015 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z WWW: <https://osha.europa.eu/cs/oshnetwork/focal-points/czech-republic>

Europa.eu (2015e): Evropská komise [online]. 2015 [cit. 2015-05-10]. Dostupné z WWW:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=148&langId=en>

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Europa.eu (2015f): Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. 2015 [cit.2015-05-10]. Dostupné z WWW:
<https://osha.europa.eu/cs/legislation/directives>

Europa.eu (2015g): Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci [online]. 2015 [cit. 2015-05-10]. Dostupné z WWW:
<https://osha.europa.eu/cs/legislation/directives/the-osh-framework-directive>

Eurostat.eu (2015a): European Commission > Eurostat > Health > Introduction [online]. 2015 [cit. 2015-05-02]. Dostupné z WWW:
<http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-31-09-290>

Eurostat.eu (2015b): Fatal Accidents at work by economic activity [online]. 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z WWW:
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=hsw_n2_02&lang=en

PRÁŠIL M., Dálnice 1967-2007. 2. vyd., ZVON, 2007, 134 s. [online]. 2014 [cit.2014-06-10] Dostupné z WWW:
[http://www.rsd.cz/rsd/rsd.nsf/a3eda25d005dc6bec125737e0045602e/9b757f41c745df36c1256e8600301be6/\\$FILE/Michal%20Pr%C3%A1%C5%A1il%20D%C3%A1lnice%201967-2007.pdf](http://www.rsd.cz/rsd/rsd.nsf/a3eda25d005dc6bec125737e0045602e/9b757f41c745df36c1256e8600301be6/$FILE/Michal%20Pr%C3%A1%C5%A1il%20D%C3%A1lnice%201967-2007.pdf)

Přílohy

Příloha 1 - Přehled nejdůležitějších právních předpisů k zajištění BOZP (dle ČMKOS)

Obecná úprava

- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- **Prováděcí předpisy**
 - nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků
 - vyhláška MZ č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání
 - nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
- zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)
- **Prováděcí předpisy**
 - nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí
 - nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, ve znění pozdějších předpisů
 - nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat
 - nařízení vlády č. 28/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru
 - nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky
 - nařízení vlády č. 406/2004 Sb., o bližších požadavcích na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu
 - nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
 - nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
 - nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích
 - nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti
 - nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

- nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením
- nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
- nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně před nepříznivými účinky hluku a vibrací

Ochrana veřejného zdraví

- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Prováděcí předpisy**
 - vyhláška MZ č. 490/2000 Sb., o rozsahu znalostí a dalších podmínkách k získání odborné způsobilosti v některých oborech ochrany veřejného zdraví
 - vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů
 - vyhláška MZ č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách provozní a osobní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů
 - vyhláška MZ č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů
 - vyhláška č. 238/2011 Sb., o stanovení hygienických požadavků na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch
 - vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče

Doprava

- zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Prováděcí předpisy**
 - vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích
 - vyhláška č. 277/2004 Sb., o stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel s podmínkou a náležitosti lékařského potvrzení osvědčujícího zdravotní důvody, pro něž se za jízdy nelze na sedadle motorového vozidla připoutat bezpečnostním pásem, ve znění pozdějších předpisů

Vyhrazená technická zařízení

- zákon ČNR č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů
- **Prováděcí předpisy**
 - vyhláška ČÚBP č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění pozdějších předpisů
 - vyhláška ČÚBP č. 85/1978 Sb., o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

- vyhláška ČÚBP č. 18/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška ČÚBP č. 19/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška ČÚBO č. 21/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená plynová zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška ČÚBP č. 91/1993 Sb., k zajištění bezpečnosti práce v nízkotlakých kotelnách
- vyhláška č. 73/2010 Sb., o stanovení vyhrazených elektrických zařízení, jejich zařazení do tříd a skupin a o bližších podmínkách jejich bezpečnosti,

Chemie

- zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Prováděcí předpisy**
 - vyhláška č. 163/2012 Sb., o zásadách správné laboratorní praxe
 - vyhláška č. 61/2013 Sb., o rozsahu informací poskytovaných o chemických směsích, které mají některé nebezpečné vlastnosti, a o detergentech

Technické požadavky na výrobky

- zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Kontrola BOZP

- zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

Dostupné z WWW: <http://www.cmkos.cz/bozp/pravni-predpisy/3691-3/prehled-nejdulezitejsich-pravnich-predpisu-k-zajisteni-bozp->

Příloha 2 – Seznam provozní směrnice ŘSD ČR

Příkaz generálního ředitele č. 23/2014 – Zavedení typových technologických postupů při práci na komunikaci za provozu – Provozních směrnic

Provozní směrnice 1/14 Projektování a provádění přechodného dopravního značení na směrově rozdělených komunikacích

Provozní směrnice 2/14 Práce na krajnici na směrově rozdělených komunikacích

Provozní směrnice 3/14 Práce v jízdních pruzích a na směrově rozdělených komunikacích

Provozní směrnice 4/14 Prohlídky na směrově rozdělených komunikacích

Provozní směrnice 5/14 Přecházení směrově rozdělených komunikací

Provozní směrnice 6/14 Označování vybraných překážek provozu

Provozní směrnice 7/14 Označování a vybavení vozidel pro práce na komunikacích

Provozní směrnice 8/14 Odhad vzniku a délky kolon při pracovních místech na komunikacích

Provozní směrnice 9/14 Noční práce na směrově rozdělených komunikacích

Provozní směrnice 10/14 Dočasná svodidla na směrově rozdělených komunikacích

Provozní směrnice 11/14 Zimní údržba směrově rozdělených komunikací

Provozní směrnice 12/14 Letní údržba směrově rozdělených komunikací

Příloha 3 – Osnova periodického školení zaměstnanců SSÚD (SSÚRS) a SMP z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti práce dle § 103 odst. (2) zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce (součást Metodiky ke školení o BOZP ke Směrnici GR č. 6/2012)

(1) Základní požadavky právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP

- a) zákoník práce (zákon 262/2006 Sb.). - §§ 13, 14 31, 32, 38, 78, 88, 90, 92, 93, 94, 95, 96, 99, 101-108, 243-247, 301, 302, 349
- b) Zákon 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky na BOZP při práci v pracovněprávních vztazích - §§ 1-11. Další úkoly zadavatele stavby, jejího zhotovitele a koordinátora BOZP na staveništi - §§ 14-18
- c) Nařízení vlády č. 592/2006 Sb. o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti - informace
- d) nařízení vlády č.495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků /dále jen OOPP/, § 104 zákoníku práce a směrnice GR ŘSD týkající se této problematiky, směrnice GR ŘSD ČR č. 11/2007 „Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a ochranných nápojů“,
- e) postihy při porušení povinností - výtky, snížení nadtarifu, výpověď dle § 52 nebo §55 zákoníku práce,
- f) zákon č. 475/2001 Sb. o pracovní době a době odpočinku zaměstnanců s nerovnoměrně rozvrženou pracovní dobou v dopravě,
- g) kategorizace prací § 5, § 7 zákona 309/2006 Sb., zákon č. 258/2000 Sb. v platném znění, vyhláška 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky zařazování prací do kategorií..., zdravotní způsobilost - směrnice MZd č. 49/67 Věst. MZd ve znění směrnice č. 17/1970 Věst. MZd., nařízení vlády 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci v platném znění, nařízení vlády 148/2006 Sb. o ochraně zdraví před účinky hluku a vibrací.
- h) směrnice GR ŘSD ČR č. 28/2006 „Plnění požadavků zdravotní způsobilosti“,
- i) poskytování 1. pomoci (při úrazu el. proudem, při zlomeninách, příznaky a první pomoc při poúrazovém šoku, při tepenném a žilném krvácení, umělé dýchání a masáž srdce), umístění lékárniček 1. pomoci, případně nosítek apod. - §103 odst. (1) písm. j) zákoníku práce (provádí lékař v rámci smlouvy o závodní preventivní péči).

(2) Vyhodnocení rizik ohrožení zdraví zaměstnanců, pracovní úrazy a nemoci z povolání, náhrady škody v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, zákonné pojištění zaměstnavatele

- a) rizika ohrožení zdraví – viz Hodnocení rizik ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců ŘSD ČR“ č.j. 23315/2007 – 10010,
- b) zákoník práce - § 105, § 366 - pojem pracovní úraz a nemoc z povolání, povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
- c) nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu,
- d) náhrada škody vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání - §§ 639 – 379 zákoníku práce,
- e) zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání vyhláška č. 125/1993 Sb., v platném znění, vyhláška MZd č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, v platném znění
- f) směrnice GŘ č. 12/2007 „Hlášení, šetření, evidence pracovních úrazů a náhrada škody“.

(3) Orgány státního odborného dozoru nad bezpečností a ochranou zdraví při práci, kontrola odborovými orgány, zdravotní pojištění

- a) státního odborný dozor, zákon č. 174/1968 Sb. v platném znění, zákon č. 251/2005 Sb. o inspekci práce a zákon č. 253/2005 Sb., kterým se mění některé zákony s přijetím zákona o inspekci práce,
- b) kontrola odborovými orgány, účast zaměstnanců na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci - § 108 zákoníku práce,
- c) zdravotní pojištění, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění v platném znění (§ 45 povinnost zaslání záznamů o pracovních úrazech, možnost zvýšení pojistného) .

(4) Základní požadavky na pracoviště, výrobní a provozní prostory, pracovní prostředí

- a) nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci v platném znění, nařízení vlády č. 148/2006 Sb. (hluk, vibrace),
- b) směrnice GŘ ŘSD ČR č. 11/2007 „Poskytování OOPP a ochranných nápojů“
- c) nařízení vlády č. 101/2005 Sb. o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí §§ 1, 2, 3, 4
- d) vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb. Základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, zejména §§ 194 - 199 elektrická zařízení, § 200 a 201 - nářadí, § 205 - žebříky.
- e) Nařízení vlády č. 11/2001 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů (označování nebezpečných míst, překážek, dopravních cest, světelné a akustické znamení, znamení paží apod. ČSN ISO 3964 (018010).

(5) Zásady bezpečného provozu a užívání vyhrazených technických zařízení
vyhlášky ČÚBP a ČBÚ č. 18/1979 Sb. (tlaková zařízení), č. 19/1979 Sb. (zdvihací zařízení), 20/1979 Sb. (elektrická zařízení), 21/1979 Sb. (plynová zařízení), ve znění

pozdějších změn a novel (vyhlášky č. 551-554/2000 Sb. a vyhlášky č. 393 - 395/2003 Sb. a nařízení vlády č. 20 a 24 - 26/2003 Sb.)

- a) Elektrická zařízení - poučení osob bez elektrotechnické kvalifikace ve smyslu § 3 a 4 vyhlášky ČÚBP a ČBÚ č. 50/1978 Sb. (provádí pracovník s vyšší elektrotechnickou kvalifikací /§ 6 a výše cit. vyhlášky/) - rizika el. proudu, povolené úkony - zakázané manipulace na el. zařízení, umístění hlavních vypínačů el. proudu, ochrana pohyblivých přívodů, zvláštnosti a rizika vyplývající z provozu prozatímních el. zařízení, revize ručního elektrického nářadí,
- b) plynová zařízení - hlavní uzávěry, činnost zaměstnanců v případě úniku plynu, zásady bezpečného provozu plynového zařízení,
- c) zacházení s plynovými spotřebiči dle návodu k obsluze, používání propan-butanových spotřebičů a zařízení.

(6) Provoz strojů a zařízení, používání ručního a mechanického nářadí

- a) Nařízení vlády č. 378/2001, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí a nařízení vlády č. 24/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na strojní zařízení,
- b) obecně zdroje nebezpečí, ochranná zařízení, umístění, ustavení a přemísťování strojů, vybavení strojů seřizování, údržba a opravy, kontroly, zajišťování strojů proti nežádoucímu spuštění, vypínače strojů, návody k obsluze a údržbě, rozvody a vedení, osvětlení,
- c) kovoobráběcí stroje, tvářecí a stříhání kovů, svařování- §§ 54 - 60, 110 a 112, vyhlášky ČÚBP č. 48/1982 Sb., příloha ČSN 20 0700 Obráběcí stroje na kovy (soubor norem),
- d) dřevoobráběcí stroje - §§ 63 - 69 vyhlášky ČÚBP č. 48/1982 Sb., příloha ČSN 496100 - Bezpečnost práce pro dřevoobráběcí stroje (soubor norem),
- e) vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb. - §§ 200 - 204, 206, zákaz používání nářadí a pomůcek cizích firem bez příkazu vedoucího zaměstnance, ČSN 33 1600 - elektromechanické nářadí - rizika používání ČSN 23 9055 – brusky,
- f) Všeobecné požadavky k zajištění bezpečného provozu strojů a zařízení - dle Nařízení vlády 591/2006 Sb. §3 odst.a) + příloha č.2 - I. „Bližší minimální požadavky na BOZP při provozu a používání strojů a nářadí a stavenišť“.
- g) Nařízení vlády č.28/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru,
- h) Návody k obsluze a údržbě strojů a zařízení.

(7) Doprava

- a) Provoz, údržba opravy motorových vozidel, pracovní režim a bezpečnostní přestávky řidiče, připojování odpojování vozidel, opravy, kontrola a údržba vozidel, zvedáky, pracovní jámy, nabíjení baterií, zajištění vozidel a jejich částí, huštění pneumatik, způsobilost vozidel a jejich technický stav, dopravně

provozní řád, nakládka a vykládka, couvání, přeprava nebezpečných nákladů, školení a zdravotní způsobilost,

- b) nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky vybavení služebních vozidel výstražnými vestami,
- c) motorové vozíky,
- d) návody k obsluze provozovaných vozidel a mobilních strojů.
- e) Zákon č. 411/ 2005 kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

(8) Sklady, skládky a skladování materiálů, manipulační práce

- a) Manipulace materiálem - nařízení vlády č. 591/2006 Sb. o bližších požadavcích na BOZP na staveništích §§ 1 – 9 (příloha č.3-I.), ČSN 26 9030 - regály,
- b) místní provozní předpisy skladu.

(9) Zacházení s nebezpečnými a zdraví škodlivými látkami

- a) Obecně - vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb. - §§ 121 - 127, 237, vyhláška ČÚBP a ČBÚ č. 324/1990 Sb. - § 95, nařízení vlády č. 591/2006 Sb. §3 odst.b) číslo 6 „Práce s živici“ + příloha č.2 – XIII.
- b) návody a pokyny pro zacházení s používanými nebezpečnými látkami - ředidla, rozpouštědla, lepidla, tmely nátěry, pastovité a práškové hmoty apod.

(10) Stavební a udržovací práce

- a) nařízení vlády č.591/2006 Sb.: o bližších minimálních požadavcích na BOZP při práci na staveništi. § 1 – základní požadavky, §§ 2,3 – povinnosti zhotovitele (rozpojování a přemísťování zeminy, bednění, zdění, montážní konstrukce, bourací práce, svařování a práce se živici, lepení, udržovací práce, skladování, práce nad vodou), § 5 – oznámení o zahájení prací, § 6 – práce se zvýšeným ohrožením života nebo zdraví, § 7 – koordinátor během přípravy stavby, § 8 – koordinátor během realizace stavby,

Příloha č.1 – Další požadavky na staveniště

Příloha č. 2 - Bližší minimální požadavky Na BOZP při provozu a používání strojů a nářadí na staveništích

Příloha č. 3 – Požadavky na organizaci práce a pracovní postupy

Příloha č. 4 – Náležitosti oznámení o zahájení prací

Příloha č. 5 – Práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo zdraví, při jejichž provádění vzniká povinnost zpracovat plán

- b)práce na dálnicích a rychlostních silnicích za provozu - práce v mimořádných podmínkách, v nebezpečném prostředí a prostoru, **Směrnice GR ŘSD ČR č. 4/2007 „Pravidla bezpečnosti práce na dálnicích a silnicích“**,

- (11) **Práce s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky** – podle § 4 nařízení vlády č. 591/2006 ve smyslu nařízení vlády č. 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.
- a) Základní požadavky - §§ 47, 48, 51, 52, § 54 - 61 - práce ve výškách a nad volnou hloubkou, osobní a kolektivní zajištění proti pádu, zdravotní způsobilost, zajištění pod místy práce ve výškách, zajištění proti pádu předmětů z výšky, konstrukce ke zvyšování místa práce, přerušení práce ve výškách, krátkodobé práce ve výškách,
- b) kolektivní zajištění proti pádu pracovníka - § 49 - zásady bezpečného používání lešení, podlahy, výstupy, prostorová tuhost a stabilita, zábradlí, doprava břemen, ochrana veřejného zájmu, předání do provozu, prohlídky, udržování v bezpečném stavu,
- osobní zajištění proti pádu pracovníka - § 50 - typy prostředků osobního zajištění, návody k používání prostředků osobního zajištění - bezpečnostních pásů, bezpečnostních postrojů s příslušenstvím apod.
- (12) **Směrnice GŘ ŘSD č.8/2004 „Organizace, řízení a kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“**
- (13) **Technologické postupy pro základní činnosti údržby dálnic a rychlostních silnic a příkaz PŘ č.3/2005 „Označování pracovních míst na dálnicích a rychlostních silnicích.**
- (14) **Požární ochrana.**

Příloha 4 - Zápis z roční prověrky BOZP, PO a OH (SSÚD Domašov)

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR

SSÚD č. 4 - Domašov

Lesní 1

664 83 Domašov

Vedoucí střediska: Ing. Hana Spiesová

ZÁPIS Z ROČNÍ PROVĚRKY BOZP, PO a OH

ze dne 15.4.2015

Na základě ustanovení § 108 odst. (5) zákona č. 262/2006 zákoníku práce ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) a v souladu se směrnicí GR č.6/2012 organizace, řízení a kontrola bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany, byla dnešního dne u Střediska správy a údržby dálnic Domašov (dále jen „SSÚD“) provedena roční komplexní prověrka bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP), požární ochrany (PO) a odpadového hospodářství (OH).

Prověřková komise:

Jméno	Organizace	Funkce
Ing. Vladimír Pejchal	ŘSD	bezpečnostní odbor
Bc. Ivo Kubašta	ŘSD	bezpečnostní odbor
Jaroslav Zounek	ŘSD	zástupce ZV OO
Jaroslav Hnátek	ŘSD	zástupce ZV OO
Bc. Martin Kopecký	Klika-BP, a. s. Jihlava	externí služba v oblasti PO
Ing. Hana Spiesová	ŘSD	vedoucí střediska
František Blecha	ŘSD	technický pracovník
Petr Vozáb	OS DOSIA	svazový inspektor bezpečnosti práce

Úvodem byl projednán zápis z minulé prověrky BOZP, PO a OH ze dne 11.6.2014 a bylo zkontrolováno plnění opatření z tohoto zápisu.

Při prověrce byla prohlédnuta pracoviště na dálnici a v areálu střediska Domašov. Dále byla prověřena dokumentace podle Metodiky roční prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně požární ochrany a odpadového hospodářství.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Předmět kontroly:

Dokumentace bezpečnosti práce

1

Hodnocení pracovních rizik:

Založeno na středisku je k dispozici novelizovaná verze z roku 2015. Dokument je založený v dokumentaci BOZP a vyvěšen na informační tabuli v přízemí, kde k němu mají přístup všichni zaměstnanci a je předmětem pravidelného periodického školení zaměstnanců.

2

Hlášení, šetření, evidence a registrace pracovních úrazů:

a. vedení knihy úrazů: kniha úrazů uložena u ved. provozu pana Katolického, stanovení opatření pro zabránění PÚ, popř. prokazatelné seznámení zaměstnanců s příčinami PÚ: provádí se jsou založeny v dokumentaci BOZP.

3

Plnění požadavků odborné a zdravotní způsobilosti:

a. doklady o školení vedoucích zaměstnanců: 7.4.2015,

b. záznamy o školení zaměstnanců 7.4.2015,

c. doklad o provedeném školení ze zákona č. 350/2011 Sb. o chemických látkách a chemických směsích: 7.4.2015,

d. doklady o školení řidičů: ano provedeno,

e. doklady o školení řidiči refer. vozidel: ano provedeno,,

f. bezpečnostní karty: jsou řádně vedeny,

g. doklady o platnosti oprávnění k výkonu speciálních profesí pro obsluhu strojů a zařízení

h. rozhodnutí příslušné HS o kategorizaci prací: ano založeno v dokumentaci,

i. lékařské preventivní prohlídky, dopravně psychologické vyšetření řidičů: problematika preventivní prohlídek byla konzultována.

j. smlouva o zajištění závodní preventivní lékařské péče: byly předloženy smlouvy s lékaři o zajištění zdravotní preventivní péče (6 lékařů),

Kontrola byla provedena u zaměstnanců: Tomáš Pokorný, Zdeněk Kadlec, Miloslav Ondroušek, David Valeš.

Doporučení: při odesílání zaměstnanců k lékařským periodickým kontrolám dodržovat předstih o délce 20-ti prac. dnů. Doporučení SIBP OS DOSIA zaměstnance odpovědné za organizaci pracovnělékařských prohlídek řádně proškolit z platné legislativy.

4

Kontrola dokumentace k vyhrazeným technickým zařízením (elektro, zdvihací, tlaková a plynová zařízení):

a. revizní zkoušky a kontroly vyhrazených technických zařízení včetně odstranění uvedených závad: provedeny,

b. revize a zkoušky přenosného ručního el. nářadí, spotřebičů a prodlužovacích kabelů: provedeny,

c. stanovení vnějších vlivů podle řady ČSN 322000: bylo zpracováno firmou UNIPROJEKT s.r.o. ze dne 11.11.2002 pod číslem 1/2002,

d. harmonogramy revizí zařízení: elektro – bez připomínek, tlakové, plynové a zdvihací VTZ

e. doklad o odborné způsobilosti obsluhy: předloženo,

f. jmenování obsluhy: ano,

g. jmenování odpovědných techniků: ano,

h. jmenování kontrolních pracovníků (údržbářů): ano,

i. systém bezpečné práce zdvihacích zařízení: ano,

	Zařízení	HMG	Výchozí revize	Poslední platná	Odstranění závad	Jmenování		Školení
						Technik	Obsluha	
VTZ	Elektrická	Ano	-	11/2014	Ano	Ano	Ano	Ano
	Zdvihací	Ano	-	10/2014	Ano	Ano	Ano	Ano
	Plynová	Ano	-	2/2015	-	Ano	Ano	Ano
	Tlaková	Ano	-	12/2014	Ano	Ano	Ano	Ano
Ostatní	El. spotřebiče	Ano	-	4/2015	-	Ano	Ano	Ano
	El. ruč. nářadí	Ano	-	4/2015	-	Ano	Ano	Ano
	Komíny	Ano	-	2/2015	-	Ano	Ano	-
	Kotelny	Ano	-	11/2014	-	Ano		Ano
	Vozidla	Ano	-	Ano	-	-	-	Ano

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

5	Poskytování a používání osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP): kontrola byla zaměřena na funkčnost reflexních pracovních oděvů a na vybavení odborných pracovišť speciálními OOPP: <i>bez připomínek.</i> <i>Byla provedena namátková kontrola přileb – bez připomínek.</i>
6	Kontrola dodržování směrnice GR č.4/2007 Pravidla bezpečnosti práce na dálnicích a silnicích: <i>Na dálnici D1 bylo kontrolováno pracoviště: 175 km směr Brno, D23/-n, kontrola mostního objektu – cizí zhotovitel. Bez připomínek.</i>
7	Dodržování pracovních podmínek dle ZP: <i>byl předložen rozpis služeb na duben 2015.</i>
8	Technologické postupy: Technologický postup pro provádění zimní údržby dálnice/rychlostní silnice, Příkaz GR č. 23/2014 + přílohy – provozní směrnice. Příručka „Označování pracovních míst na dálnicích a rychlostních silnicích“. <i>Jsou v dokumentaci i dostupné na informační tabuli v přízemí.</i>
9	Kontrolní činnost pracovišť: a- kniha bezpečnosti práce pro středisko Domašov: <i>bez závad,</i> b- namátkové kontroly na alkohol: <i>prováděny jednou měsíčně záznam v knize BOZP.</i>
10	Kontrola dokumentace strojů a zařízení: Byla kontrolována tato technika : <i>Iveco 7A 7897, vozík BO 75-39, Iveco 1AA 4082, vozík 94 ABA 44, Avia BOL 82-66 a vozík 8A1 7387 – tato technika má platné technické prohlídky.</i> <i>Návody k obsluze veškeré techniky jsou uloženy u mechanizátora pana Blechy.</i>
11	Plnění požadavků na skladování sypkých hmot (vyhl. č. 48/1982 Sb., NV 591/2006 Sb., nařízení vlády č. 378/2001 Sb.), a. vyznačení jeho nejvyšší přípustné výšky: <i>informace pouze formou tabulky „max. povolená výška skladování 5m“,</i> b. vyznačení průjezdných profilů v místech skladů: <i>ano,</i> c. řád skladu posypové soli: <i>ano.</i>
12	Plnění požadavků na dopravu motor. vozidly dle požadavku nařízení vlády č. 168/2002 Sb. Dopravně provozní řád areálu: <i>ano,</i>

Dokumentace požární ochrany

V případě provozování činnosti nebo objektů se zvýšeným požárním nebezpečím bylo prověřeno vedení dokumentace v souladu se zák. č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění zákoně č. 67/2001 Sb., (úplné znění zákona o požární ochraně) a vyhl. č. 246/2001 Sb.

Byla předložena dokumentace požární ochrany v tomto rozsahu:

Začlenění činností.

Zabezpečení požární ochrany.

Požární řády pracovišť.

Požární poplachové směrnice.

Řád ohlašovacího požáru.

Požární kniha.

Dokumentace o školení zaměstnanců o požární ochraně: *provedeno 18.4.2014.*

Dokumentace o školení vedoucích zaměstnanců o požární ochraně: *provedeno 18.4.2014.*

Dokumentace o školení zaměstnanců zabezpečující objekt v mimo pracovní době: *18.4.2014.*

Přehled o požární technice, věcných prostředcích požární ochrany, doklady o jejich kontrole a revizích

Příkazy, zákazy a pokyny vydané na úseku požární ochrany.

Požární technické charakteristiky skladovaných látek a materiálů.

Přehled o umístění výstražných a bezpečnostních tabulek.

Poslední revize hasební techniky - hasicích přístrojů 4/2015, nástěnných hydrantů byla provedena dne 4/2015.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Kontrola odpadového hospodářství

Součástí dokumentace odpadového hospodářství jsou tyto dokumenty:

roční hlášení o produkci a nakládání s odpady,
doklady o odstranění odpadu,
oprávnění a povolení nakládání s odpady smluvních firem.

Kniha evidence odpadů je vedena elektronicky pomocí centrálního environmentálního systému, který zpracovává rovněž roční hlášení o produkci a nakládání s odpady. Kontejnery na odpad a místa dočasného shromažďování odpadu jsou označena katalogovým číslem a přesným názvem jednotlivých druhů skladovaných odpadů.

Výsledek fyzické kontroly:

Závady:

Ve studených garážích je nevyhovující podlaha (vydrolená),
tři boxy pro uložení odpadu nebyly označeny katalogovým číslem.

Opatření:

Opravit podlahu ve studených garážích,
boxy pro uložení odpadu vybavit tabulkami s katalogovými čísly.

Připomínka:

Navrhnout postup okamžitého (v den zjištění) rozvázání pracovního poměru v případě pozitivního výsledku dechové zkoušky na alkohol či jiné návykové látky.

Zajistí bezpečnostní odbor ve spolupráci s personálním odborem.

Při mimořádných událostech na D/RS vzniká problém s liknavostí označení nebezpečné překážky ze strany policie. V případě, kdy havarované vozidlo je mimo korunu D/RS dochází k dlouhým časovým prodlevám v odstranění této překážky (i když tvoří psychickou překážku a negativně ovlivňuje projíždějící řidiče). V poslední době se setkáváme s případy, kdy policie přistoupí na požadavek odtahu nepojízdného vozidla vlastní asistenční službou či odtahovkou i za cenu velké časové ztráty. Některé asistenční služby či odtahovky nemají dostatečnou techniku pro označení pracoviště a ani nejsou seznámeni s riziky pro pracoviště na D/RS. Tento problém je nutno řešit legislativně.

Zajistí bezpečnostní odbor ve spolupráci s provozním úsekem – jednání s příslušným ministerstvem.

Do 15.5.2015 podá vedoucí střediska zprávu o odstranění závad bezpečnostnímu řediteli.

V Domašově dne 15.4.2015

Rozdělovník:

1. Odbor 10400
2. Vedoucí SSÚD
3. Externí služba v oblasti PO
4. Odborová organizace
5. PÚ GR
6. OS DOSIA

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Příloha 5 – Rozmístění SSÚD/RS na komunikacích včetně spravovaného úseku

označení komunikace	spravovaný úsek
Dálnice D1	
SSÚD Mirošovice	0,0 - 44,8 km
SSÚD Bernartice	44,8 - 93,9 km
SSÚD Velký Beranov	93,9 - 141,5 km
SSÚD Domašov	141,5 - 188,7 km
SSÚD Brno – Chrlice	188,7 - 218,8 km
SSÚD Ivanovice	218,8 - 272,2 km
SSÚD Mankovice	296,3 - 341,5 km
SSÚD Ostrava	341,5 - 370,4 km
Dálnice D2	
SSÚD Brno – Chrlice	0,4 - 11,3 km
SSÚD Podivín	11,3 - 60,5 km
Dálnice D3	
SSÚD Chotoviny	62,3 - 75,6 km
Dálnice D5	
SSÚD Rudná	0,0 - 28,5 km
SSÚD Svojkovice	28,5 - 80,0 km
SSÚD Ostrov u Stříbra	80,0 - 151,0 km
Dálnice D8	
SSÚD Nová Ves	2,3 - 48,3 km
SSÚD Řehlovice	64,4 - 92,2 km
Dálnice D11	
SSÚD Poříčany	1,1 - 49,0 km
SSÚD Pravy	49,0 - 86,4 km
Rychlostní silnice R1	
SSÚD Rudná	81,5- 82,6 km
	0,0 - 28,9 km
SSÚD Poříčany	58,9 - 62,7 km
SSÚD Mirošovice	75,6 - 81,5 km
Rychlostní silnice R35	
SSÚRS Kocourovec	262,9 - 298,6 km
Rychlostní silnice R46	
SSÚD Ivanovice	0,0 - 34,0 km
SSÚRS Kocourovec	34,0 - 39,0 km

Zdroj: Vnitropodnikové dokumenty

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Príloha 6 – Výkaz činnosti koordinátora BOZP

Soupis prací za období:
květen 2015

ROZSAH SLUŽEB			
D5 oprava mostu D5-035 v km 28,192 a přilehlých přejezdů SDP, koordinátor BOZP			
Soupis činností	Počet hodin	Hodin. sazba	Cena
Činnost koordinátora před zahájením výstavby (fáze přípravy)			
Spolupráce při vypracování realizační dokumentace stavby - část BOZP	0	320	0
Činnost koordinátora během výstavby (fáze realizace stavby)			
Projednání a stanovení změn v podmínkách výstavby z hlediska BOZP podle konkrétního zhotovitele se zapracováním do Plánu BOZP ¹⁾	2	320	640
Koordinace zhotovitelů při přijímání opatření k zajištění BOZP s cílem chránit zdraví všech fyzických osob zúčastněných na výstavbě ¹⁾	4	320	1 280
Na základě vlastních poznatků z kontrolní činnosti stavby a na žádost zhotovitelů doporučovat technická řešení k zajištění BOZP s uplatněním při pracovních a technologických postupech a následně se zapracováním do Plánu BOZP ¹⁾	6	320	1 920
Plánování bezpečného provádění prací, které se s ohledem na věcné a časové vazby při realizaci stavby uskuteční současně, nebo budou na sebe bezprostředně navazovat ¹⁾	3	320	960
Spolupráce se zhotovitelem při stanovení času k bezpečnému provádění prací ¹⁾	4	320	1 280
Kontrola provádění prací na staveništi se zaměřením na dodržování plánu BOZP a zjišťování, zda jsou dodržovány požadavky na BOZP s upozorněním na zjištěné nedostatky a vyžadování zjednání nápravy bez zbytečného odkladu, kontrola zabezpečení obvodu staveniště s cílem zamezení vstupu nepovolaných osob.	43	320	13 760
Spolupráce se zástupci zaměstnanců, s odborovou organizací a fyzickou osobou provádějící technický dozor ¹⁾	1	320	320
Účast při inspekci stavby oblastním inspektorátem práce, případně prohlídce stavby stavebním úřadem ¹⁾	0	320	0
Organizace kontrolních dnů zaměřených na kontrolu dodržování Plánu BOZP a zajištění účasti všech zhotovitelů stavby.	4	320	1 280
Účast na šetření pracovních úrazů a závažných kritických událostí s ohrožením BOZP fyzických osob ¹⁾	0	320	0
Zpracování výsledků kontrol a měsíční předkládání výsledků zadavateli včetně navržených opatření.	3	320	960
Provedení vyhodnocení stavby po stránce BOZP po ukončení výstavby ¹⁾	0	320	0
Celkem za měsíc 05/2015	50	320	16 000
Fáze přípravy	0	320	0
Jednorázové činnosti koordinátora vykazované individuálně podle skutečně provedených prací, předpokládaný rozsah pro potřeby soutěže.	20	320	6 400
Celkem bez DPH	70	320	22 400
DPH 21%			4 704
Celkem s DPH			27 104

¹⁾ Jednorázové činnosti koordinátora BOZP vykazované individuálně

Cena za dopravu na stavbu, režijní a obdobné náklady je obsaženo již v jednotkových cenách

V Praze, dne 31.5.2015

Schválil za objednatele:

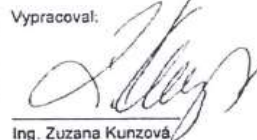
Ing. Zdeněk Mazák
Ředitelství silnic a dálnic ČR

www.samsonpraha.cz DIČ CZ48539589
SAMSON PRAHA, spol. s r.o.
Týnská 17/622, 110 00 Praha 1

Praha, pol. 040.

Vypracoval:

Ing. Zuzana Kunzová
SAMSON PRAHA spol. s r. o.

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

Příloha 7 – Výběr ze statistiky mimořádných událostí v roce 2014

Datum a místo MU	Popis MU, při které došlo k poškození resp. zničení techniky a k ohrožení zaměstnanců SSÚD/RS v důsledku nepředvídatelného chování uživatele D/RS	Jméno a adresa viníka MU včetně názvu a adresy zaměstnavatele	Výsledek šetření DĚ-Policie ČR	Výše škody na majetku ŘSD ČR (Kč)	Poznámka
5.5.2014 D8 27,211 km LS 12,15 hod	Řidič NA se nedostatečně věnoval řízení a zezadu narazil do soupravy ŘSD ČR - LIAZ 1823 PB RZ: A V 46-55 + přívěs ZSP 10.2 RZ: 20ABA22	Nehodu zavinil NA DAF Řidič: Michal MENČÍK	Šetřeno policií ČR DO Nová Ves Čj: KPRS-48/DNDN-2014-JAC 5.5.2014	Škoda na NA 10 000,- na přívěsu 200 000,-	SSÚD 11 Nová Ves
6.5.2014 9:20 hod D11 5,5 km směr Praha	Nákladní vozidlo narazilo do Malagu a vozu na travu ŘSD ČR, tato souprava prováděla sekání krajnice a jela v odstavném pruhu.	Nehodu zavinil NA Renault RZ: 4S2 1847 Vlastník: ELKA VE Nový Jáchymov 206		Škoda na vozidlech 100 000,-	Zaslán dopis na IP SSÚD 13 Poříčany
10.6.2014 Silnice I/48 16,5 km směr Bělátno	Při měření komunikace zachytilo vozidlo zaměstnance RSE Projekt s.r.o. (zlomenina nohy a ruky).				
20.6.2014 07:25 h D1 345,1 km PS	Řidič osobního vozidla nepřípustivě rychlost při projíždění dopravním omezením. Při vyhybání světelné šipce se dostal vůz do smyku a došlo ke střetu s vozidlem zhotovitele, provádějícího údržbu portálu. Poškozené vozidlo zhotovitele NISSAN YD25 RZ: ZC859AU (SK)	Nehodu zavinil řidič Audi A3 SPZ 4T6 9697, Řidič: Mgr. Jaromír TEGEL	Šetřeno Policií ČR DO Ostrava Čj. KRPT-42/DNDO-2014-BO	Došlo ke zranění dvou pracovníků zhotovitele a to k pohmoždění dolních končetin. Bez zlomenin	SSUD.23
25.6.2014 9:39 hod D1 328,2 km směr Praha	Řidič nákladního vozidla narazil do výstražného vozíku ŘSD ČR (světelná šipka) RZ: 3AD 6926.	Nehodu zavinil nákladní automobil Mercedes Atego RZ: 2A U 4072 Řidič: Zdeněk Wiesner	Šetřeno Policií ČR DO Ostrava Čj:KRPT-44/DNDO-2014-FC	Škoda na vozíku 350 000,-	SSÚD 22 Mankovice
23.6.2014 11:20 hod D5 64 km směr Praha	Řidič přehlédl výstražný vozík ŘSD ČR ZSP 10.2, RZ: 90 ROC-50, kterým byl uzavřen pravý jízdní pruh.	Nehodu zavinil nákladní automobil Mercedes-Benz RZ: T0 460 DF Řidič: Tomáš Vavro Vlastník: Evita internacional s.r.o. (Slovensko).	Šetřeno Policií ČR DO Svojkovice. Euroformulář	Totální škoda	SSÚD 9 Svojkovice
29.6.2014 17:45 hod rozvozořská spojka, sjezd na Pražský	Osobní vozidlo narazilo do stojícího vozidla ŘSD - Iveco Daily RZ: 1AS 8458 s přívěsem ZSP 10.1 RZ: 2AK 8659, které zajišťovalo dopravní nehodu.	Nehodu zavinil osobní automobil Škoda Felicia RZ: 4P5 7335 Řidič a vlastník: Vladimír Machulda,	Šetřeno PČR krajské ředitelství hlavního města Prahy Čj: KRPA-9256/DN-2014-123	Škoda na vozidle 20 000,- na vozíku 3 000,-	SSÚD 8 Rudná

Zdroj: Vnitropodnikové statistiky

Vysoká škola ekonomie a managementu

info@vsem.cz / www.vsem.cz